

Տաղալման դեմքում կգործի կրկին փորձելու ֆաղափականությունը

Ֆիզ. անշանց եկամուսները հայտարարել, թե՞ ոչ

«Ժողովուրդը մեկ անգամ արդեն կարծիք հայտնել է, ասելով՝ զնացել է օրհններ ընդունել», դասգամավորի դասավորությունը երեկ ԱԺ նախագահը գործընկերներին հիշեցնելու առիթն ունեցավ սարածհեքերածի բազմակի կոչում ունեցող Ֆիզիկական անձանց գույքի եւ եկամուսների հայտարարման օրհնագծի հերթական 10-ամյա ման առնչությամբ: Օրհնագիծը կառավարությունը ներկայացնում է խորհրդարան, վերջինս էլ հետետղականորեն մեծում, հեծ է ուղարկում: Մեծման հիմնավորումը կոռուպցիային չմոտասել ու արդար խավին ավելի չաղիֆացնելն է: Հետետղականորեն նույն օրհնագիծը ներկայացնելու հիմնավորումն էլ ուղիղ հակառակն է՝ կոռուպցիայի կրճատում, արդարների կենսամակարդակի թելուզ ոչ զգալի, բայց բարձրացում: Պատգամավորների մեծողական ելույթները հիմնականում հայաս-

տանաբնակներին ավելորդ հարկատվությամբ չծանրաբեռնելու եւ նույն օրհնագիծը առանց փոփոխության օրերի սարքերությամբ խորհրդարան ներկայացնելով կառավարության կողմից ամահրական վերաբերումով տեսնելու առնչությամբ էր:

Իսկ համաձայն օրհնագծի, գույքի եւ եկամուսների հայտարարման դասավորությունը սարածվելու է սարեկան 6 մլն եւ ավելի դրամ եկամուս ունեցողների վրա: Այս բեմի փոփոխմանը համաձայն լինելով՝ կառավարությունն ի դեմս հարկային ղեկավար ծառայության ղեկի տեղակալ Արմեն Ալավերդյանի հավաստումն է, որ միջին եւ դրանից ցածր սոցիալական խավի ՀՀ ֆաղափացիները օրհնագծի ընդունմամբ չեն ծանրաբեռնվի հարկատվությամբ, այլ հակառակը՝ հարկային ծիւց ֆաղափացության արդյունում ավելի աղա-հով աղբելու հնարավորություն

կունենան: Եվ եթե ԱԺ նախագահը իր հիմնավորումը թվերի լեզվով ներկայացրեց, ասելով, որ օրհնագծի օրենքի դառնելու դեմքում սարածվելու է ամսական 1200 դոլար եկամուս ունեցողների վրա, իսկ դրամի հաստատված ոչ միջին, ոչ էլ ցածր խավի ներկայացուցիչներն են (ցավով), աղա ՄԱԿ նախագահ Գուրգեն Արսենյանը զգացումնալին դառնում մնաց ընդգծելով, որ հարկեր վճարել ոչ թե դասավորություն, այլ իրավունք է եւ դասիվ, ֆանի որ ղեկավարության կառուցման անխախտելի առիվառայն է:

Ավելի ուշ ՀՀ վարչաղբեղ վստահեցրեց լրագրողներին, որ օրհնագծի անհրաժեշտությունից ելնելով կառավարությունը բարունակելու է նույն հետետղականությունը հանդես բերել եւ հերթական տաղալման դեմքում չի դաստատվում որեւէ այլ ֆաղի դիմել, ֆան կրկին փորձել:

Ն. Պ.

«Թասիքը սարել է» խորհրդարանականներին

Արդեն երկու օր խորհրդարանականները սեփական վարելակերտում նախադասվությունը տալիս են անենաանդամաթիվ բառերով դասիվ դասիվները գործընթացին: Այս անգամ սակայն նախաձեռնությունը նրանցը չէր, այլ Կենտրոնական բանկի նախագահին: Նա ու առաջ արհամարհան էր դրսեւորել ի դաստատու «Արդարության» ֆարսուղար Կիկնոր Դալալյանի՝ ԿԲ հավաքարարի եւ դասգամավորական ախասավարների առնչությամբ հայտարարության: Այն հարցի տեղ ստացավ լրագրողի միջոցով ու արժանացավ Տիգրան Սարգսյանի արձագանքին. ԿԲ հավաքարարի ախասավարը «եւս ավելի ցածր է, ֆան դասգամավորինը: Եթե քեզ կուրություն ունեն, կարող եմ գալ եւ ընդունվել ախասանսնի... բայց չեմ կարծում, որ դասգամավորները կհավակնեն»: Ասվածին մասուլից տեղեկանալով՝ Կիկնոր Դալալյանը դասիան-

զեց Տիգրան Սարգսյանի հրադարակային ներողությունը խորհրդարանականներին անարգելու համար: Հընթաց ոչ միայն Դալալյանը, այլեւ մի ֆանի դասգամավորներ չբավարարվեցին դասեւմ բառադասարով ու անցան ԱԺ դասիվում արդեն սուվորական դարձած հայիոյախառն խոսիւն, որը հանրաղբեկան Համլեռ Հարությունյանը ներկայացրեց «թասիքով տղու» ելակեցից: Իրավիճակի վրա կին դասգամավորներից ծիծաղող էլ զսնվեց, երեւի նույնղեւ «թասիքի» ելակեցից: Համարյա ողջ ընթացում ողջախոհության եւ կոռեկտության կոչ անող ԱԺ նախագահ Տիգրան Թորոսյանը սիտղված եղավ ծայրի բարձրացմամբ սթափեցնել ուրակումներով սարված գործընկերներին եւ հիեեցնել իմենահարգանքի կարեւորությունը: Ի վերջո դասգամավորների վրդովմունքն ու ներողության դասիանցի սանձումը հնարավոր դարձավ ԿԲ

նախագահի խոսի սղագրությունը ԱԺ նախագահի ընթերցելուց հետո: ԱԺ միսերի դասիվում արագընթաց ու զայրագին խոսել սիեց Իրավիճակի նիստի առաջին 15 րդեներին, բայց կարողացավ եւս մեկ անգամ տհան տղավորություն ստեղծել:

Ինչեւ, ժամեր անց 2005 թվականի ղեկարուցելի կասարողականի ներկայացման կաղակցությամբ խորհրդարան եկած ԿԲ նախագահն ու «Արդարության» ֆարսուղարը նիստերի դասիվում կողմ կողի դսսած միմյանց ժղասցին, ձեռք սեղմեցին, դարգարանեցին ու ընդհանուր լեզու զսան՝ մոռացած ընդամենը երկու ժամ առաջ միմյանց հասցրած վիրավորանքները: Սա թերեւ ֆաղափականության խնդիր էլ, սակայն հաստատ երախի է, որ այսօր մեկնարկած ԱԺ արտահերթ նիստը չի ծայսվի այդ հարցի դարգարանման վրա:

ՆԱՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Խաչարերը գանձախույզների եւ օլիգարխների զոհն են դարձել

Ամենից շատ Սյունիքում է սարածված գանձախույզությունը

«Գանձախույզները հիմա եւս ավելին են, ֆան երբեւէ եղել են», ասում է ազգագրագետ, դասմական գիտությունների թեկնածու Սուրեն Հորոսյանը: Վերջին մի ֆանի սարիներին հնագետներն ու ազգագրագետներն ավելի ու ավելի հաձախ են գանձախույզների ավերածությունների վկաներ դառնում: Դիլիջան-Իջեւան ծանաղարիի՝ անստող ֆողարկված մի հասվածում 11-12-րդ դարերի մի փողիկ, ավերված մասուռ կա: Վերջին ղեղումների ժամանակ հնագետների ու ազգագրագետների խումբն ականատե տղավ հերթական գանձախույզի բարբարական արարի հետեւաններին՝ մասուռի կողմը 12-13-րդ դարերի՝ 3-4 խաչարերի թեկոներն էին ցիուցան փողված: Գանձ փնջելու մուլուցով սարված անհայտ անձինք խաչարերի սակ դիմամիս էին դրել եւ դայթերել, կսորներ սարածել անստուլանցով: «Այսօր Հայաստանում մեր չաչի առաջ անհետանում են սասնյակ խաչարեր: Կամ դրանք գանձահեծների զոհն են դառնում, կամ հայտնվում են որեւէ օլիգարխի հյուստենյակի դասի մեջ», ասում է Սուրեն Հորոսյանը:

Գանձախույզների ու հնագույն իրեր վաճաղողների գործողություններից ամենից եւս տուել է Արարսյան դասը: «Այստեղ ընթանում է հնագիտական տնտալ ավերում», ասում է Սուրեն Հորոսյանը: Հնագիտական, ազգագրական արժեքների հիմնական մասը ոչնչանում է ֆողարների բաղաղորման ժամանակ, որոնց թիվը Աբարակի Ուջան, Արգավանդ գյուղերից մինչեւ Թալին տասնյակների է հասնում: Իսկ այստեղ իսկաղբես մեծարժեք հուարձաններ կան: Արգավան գյուղի տնտ մի ֆանի հարյուր հա սարածով հուարձան կա, որը առանձնակի հետաքրքրական է թեկուզ այն առումով, որ հնագետները դեռ չեն կարողանում դարգել, թե ինչ է ներկայացնում: Բայց այս հուարձանին էլ սղառնում է ֆողարների սակ մնալու սղառնալիքը:

Հուարձանների ու խաչարերի մի մասն էլ տուել կամ ոչնչացել է հողերի առուվաճաղի դաստողով: Հայաստանում տասնյակ հազարավոր հուարձաններ կան, որոնք չեն ղեղվել: Սակայն դասարողի էլ չէ, որ հեծն այսօր ղեղվեն: Եվ ոչ միայն հնարավորությունների իմաստով: Հնագիտական հուարձաններ մնալու արժեք է, այն միտե էլ կարելի է ղեղել, եւ դրանից ոչինչ չի փողվի:

Էջմիածնի Ծաղկալանջ գյուղի երգակայում միջին բրոնզի դարաբեղմի սարածով դասարանաղատե կա, որի դասիտանության զոհիմ կազնում է 159 հա: Այս հնավայրը դասմական կարետ ինքնուրաղա է ղեղանղակում, եւ թեւեւ ձգվում է ամայի լանջերի, դեերի ու ֆողարների, այսինքն, ոչ մեակուլի սարածների վրա, բայց սեփականաբեռնիվեց եւ սրվեց գյուղացիներին: Հնագիտական արժեք ներկայացող սարածները հուարձանների դասարանության ֆողարներում մեկ առ մեկ նեակում են, բայց դժվար թե որեւէ մեկը հաւարկել է, թե որքան կորուսներ են ունեցել այդ հասվածներից վերջին 2 տասնամյակի ընթացում: Ծաղկալանջի 159 հա-ից, օրհնակ, հիմա մնացել է ընդամենը 16 հա: Բայց այդ 16 հա-ի վրա արդեն որեւէ դասարան չկա:

ԿԱՐԵՆ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Ոսիկանությունը հորդորում է զգոն լինել

ՀՀ ոսիկանության կազմակերպած հանցավորության դեմ դայարի գլխավոր վարչության ղեկի տեղակալ, գնղաղեծ Կարեն Բարակեխյանը երեկ լրագրողների հետ հանղիղման ժամանակ տեղեկացրեց, թե ինչ դայար է սարվում ՀՀ-ում թափիկնղգի, արսագնա մարմնավաճաղության, կավատության եւ թմարմիջոցների աղորիմի երգանողության դեմ: Նախորդ սարի թափիկնղգի ու կավատության համար հարուզվել է 31 ր. գործ 46 անձանց նկատմամբ, այդ թվում՝ մարղկանց առեւերի 13 ր. գործ 15 անձանց նկատմամբ: Մարմնավաճաղության համար դաստատանսվության եւ նեթարկվել եւ հաւաղանս վերցվել 99 անձին, 71 տկոս, որոնցից մեական եկամսի աղբյուր չունեցողները կազմել են 21 տկոսը, որոնք հիմնականում ընղարկվում են սղասարկման ուղրներում (4 տկոս), ուսանողներ (4 տկոս) եւ ծառայողներ: Բացի սղիսակ սրկությունից՝ թափիկնղգի, որն անենաբեաը սարածված է մարղկանց առեւուր իրականացնելով, գյուղություն ունի նաեւ ախասանալին թափիկնղգ, նեցը որն Բարակեխյանը եւ հողորեց

մեր ֆողաղացիներին զգոն լինել եւ արեերկի ախասանսի մեկնելուց առաջ հասկեցնել, թե իրավիղող կողմը լիցենզիա ունի՝ մման գործաողիք իրականացնելու:

ՀՀ ոսիկանությունը համագործակցելով ՈՂ միգրացիայի ծառայության ախասակցների ու իրավաղահների հետ, հարերմի է վերաղարձել ՈՂ-ի սարեր ֆողաղներում

ախասանալին բաղաղորման նեթարկված ՀՀ ֆողաղացիներին: 2006 թ.-ի առաջին եռամսյակում կավատությամբ եւ մարղկանց առեւերի համար հարուզված ր. գործերով սեռական բաղաղորման են նեթարկվել 57 անձին, որոնցից 4-ը՝ ուրղիմացի, 3-ը՝ ՀՀ ֆողաղացի: Նեակմներից տաը սեռական բաղաղորման են նեթարկվել երեւանում, իսկ 47-ը՝ արեերկներում, 45-ը՝ ԱԱԷ-ում, 2-ը՝ Թուրղիայում: Երկու ամիս առաջ կանխվել է 4 հայուիների ՈՂ-ի միջոցով Դուրայ ուղարկելու փողը:

«ՀՀ-ն սարածաբեաընում եւ ԱՂԴ-ում միակն է, որեղ թմարմիջոցների աղորիմի երգանողությունը մեծ սարածում չի զսել», նեցը որն Բարակեխյանն ու ավեղացրեց, որ փողոցներում թմարմիջոցների վաճաղի կամ անչափահասների մեջ օգտագորման դեղիեր գրեթե չկան : Այս սարվա ինղգ ամիսներին հայտնաբերվել է 362 հանցագործության դեղի, որը 156-ով ավելի է 2005 թ.-ի նույն ժամանակահատվածի համեմատ՝ ի հաւիվ ր. օր.-ի 44 հողվածում փողիտություն մսցնելու:

ՄԱՐԵՆԱ ՄԱԿԱՐԵԱՆ

Ծեսում

«Գլղբալ գլղը» գրանցված չէ իրել ընղբի բաղաղործող կազմակերղություն» երեկվա մեր հրաղարկման մեջ վրիղակ է սղղղել: Հիեասակված ձեռնարկության բաղաղորման ընթացում հայտնաբերված խախտումների եւ Սեւանի ավաղանում նոր գործարան կառուցելու նրա մսղղության վերաբերղբալ բնաղաղաղանության նախարարի նկատողությունը վերաբերում է Արարսի ոսկու արղղումահանման ձեռնարկությանը, որի փղխարեն սրկել է «Գլղբալ գլղի» անղղը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԿՆՆԻԿ
Հաստատության ժե սարի
Հիմնաղի եւ հաստատակի
«ԱԶԳ ՕՐԱԿՆՆԻԿ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանաղեղություն 47
Ֆաղս 374 1 562663
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminfo.com
www.azg.am

Գղխաղր խղբաղի
ՅԱՂԻՐ ԱԵՏՆԵՐԵԱՆ / հեռ 521635
հղբաղի
ՊԱՂՈՅԻ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221
Լրագրղների սեղեակ / հեռ 581841
Համակարղ. ծառայղիմ / հեռ 582483
Երղբերղալ լրահաղալ ծառայղիմ / հեռ 529353

Համակարղաղն բարաղեղ
«Ազգ» թեղի
Թերիի միթերի ամրողղաղան թե մասնակի արսատղումները տղաղի մամուլի միջոցով կամ ղողիղիեղուսաստեղուրեամբ առանց խղբաղղեղեղ գղաղր համաղայրղեղան խղսի արղելում են համաղայն ՀՀ իղղիղակային իրաղումի մասիմ օղմի
Նիթերը չեն գղաղսուղում ու չեն վերաղարմում
Գ տաղղ յողղաղեղեղ գղղաղղային են, որոնց ղղղաղղաղղեղան համար խղբաղղղիմը դաստատանստղղիմ չի կղում:

AZG Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

«Պիտի Եւրոնաակենք հայ կանանց կանաչ կյանքերը փրկել ու երկարացնել»

Մամոզրաֆիայի կենսրոնի հիմնադիրները ունենալի արժանազան

Հայ-ամերիկյան առողջության մամոզրաֆիայի կենսրոնի հիմնադիրներից Ռիտա Պայանը եւ Աժ Կրքոյան, գիտության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի մշակական հանձնաժողովի նախագահ Հրանուշ Հակոբյանը մարդասիրական գործունեություն ծավալելու համար երեկ զարգացման ֆրոնտի Նանսենի անվան ոսկե հուշամեդալով:

«Խորհրդային տարիներին լուրջ հարցեր մեզ համար մութ են եղել, ծանկտան են եղել վարագույրով ու չենք հասկացել զուտ լույսը: Պատերազմային փոփոխությունները հիմա լուրջ հարցեր են դրել համար վեր հանում, բայց Նանսենը մեզ խորհրդային տարիներին էր մեծ, այն մեծությունն էր, որի անունը Հայաստանում բոլորին է ծանոթ: Նա իր կյանքը նվիրել է բարեգործությանը, օգնել ուրբերին ու աղիաներին, այդ առումով այս ժամանակ ինձ համար զուտ մեծ խորհուրդ ունի: Մեր կենսրոնը լուրջ հարցերի այն բանին, որ ունենալու հարցերը, իսկ հիվանդներ գրեթե չունենան»:

Կենսրոնի ստեղծման ժամանակույցը լուրջ էր, դրան նախորդել են Պայանի իրականացրած բժշկական մյուս ծրագրերը, որ սկիզբ էին առնել 1988 թ. ավերիչ երկրաշարժից հետո: Դոկտորներն ու բժիշկները բերանի խոռոչի, ասամների մաքրման կարևորության մասին բացատրելու ընթացքում Պայանը բացատրել էր, որ հայ կանանց հետ ու բացահայտել են նրանք ամենից լուրջ հարցերը: Տեղեկանալով, որ Հայաստանում գոյություն չունի այդ հիվանդությունը նախնական փուլում ախտորոշող սարքավորում, նա ձեռնամուխ է փնտրում այդ գործին, սեղ հասցնում առաջին սարքավորումը եւ Հայ կանանց միության նախագահ Հրանուշ Հակոբյանի հետ 1997 թ. հիմնում է կենսրոնը:

«Մեղալներն, իհարկե, իմաստ ունեն, բայց ոչ մի ձեռք չեն կարող ա-

ՖՈՏՈՒ ՈՒՐ

վելացնել կամ դադարեցնել առաջնություն մեր կամը: Մենք լուրջ հարցեր ենք դրել հայ կանանց կանաչ կյանքերը փրկել ու երկարացնել: Եթե կինը հիվանդ է, ուստի ամբողջ ընտանիքն է այդ վիճակում: Հայ մայրերը իրենց առողջությունն ամենավերջին տեղում են դասում, մենք փորձում ենք նրանց ուսուցանել, որ ամեն ինչից վեր դասեն: Այս հիվանդությունը չի զանազանում գեղեցիկը զգոցից, ուսյալը անուսից, հարուստը աղիանից, կախված չէ այսինչի կինը կամ աղջիկը լինելու հավասարակշռում: Այն գալիս ու մտնում է, եթե նույնիսկ դաստիարակները փակ են, կարող է մտնել անմայր, 2 տարի մնալ այնտեղ ու հետո միայն իր մասին լուր տալ, երբ արդեն ուշ է: Մամոզրաֆիայի ծրագրի նպատակը հիվանդությունը ստանալիս վիճակում հայտնաբերելն է, որին վաղ, այնքան բուժումը հեշտ կինն է: Ամեն կին 20 տարեկանից հետո լուրջ է իմանալ իր կրծագեղձը ինքնազննել, իսկ գնդակներ հայտնաբերելու դեպքում դարձավոր է բժշկի դիմել», ասաց Պայանը:

Կենսրոնի գործադիր տնօրեն Խաչատուր Հակոբյանի ասելով, սկզբում այցելուների թիվը լուրջ էր, երբ ինչ է եղել՝ օտական 2 հոգի, սակայն նրանց թիվը հետզհետե աճել է եւ այսօր

հասել մոտ 70-ի: Հիմնադրումից ի վեր կենսրոնը ստասարկել է ընդհանուր թվով 65-70 հազար այցելուի, որոնցից 5 հազար մոտ հայտնաբերվել է կրծագեղձի ֆազցիտ: Բարեբախտաբար մեծ մասի հիվանդությունը եղել է բջջային փուլում ու մի փոքր մտադուրը հետագայում հնարավոր է եղել նրանց ազատել ստակային ճանջամբներից ու վաղախա մահից: Մասնագետները հիվանդությունը համարում են գեներալ, սակայն կնոջ օրգանիզմի վրա դրական ներգործություն չեն ունենում նյարդային գեղարամները: «Հայ կնոջը դրամ ուղեկցում են ամբողջ կյանքում: Նա հոգեկան խոր արտաճումների մեջ է ընկնում այնտեղից հարցերի դաստիարակում, որոնց մեկ այլ ազդակին նայում է չափազանց թեթև հայացով: Հայ կինն իր համար ստեղծում է խոսք խնդիրներ ու ստանալով դրանցից», նշեց Հակոբյանը:

Հայ բարեգործների ու USAID-ի հովանավորությամբ կենսրոնը ներկա դրությամբ ընդլայնվում է, առաջիկայում կբացվեն զգալի քանակությամբ հիվանդանոցների ֆազցիտի հետազոտությունների բաժին, վիրահատական էլ այլ:

ՌՈՒՆԱԿՆՆ. ՊՈՒՄՅԱՆ

Տնդիկները ստասում են հայաստանի կառավարության խորհուրդներին

Լոնդոնի ֆինանսյան բուսայում գրանցված «Վեդանսա ռեսուրս» ընկերությունը զինվոր, արժաթի, ղրոնի, կապարի եւ այլուրիցի համալսարանային ամենամեծ արտադրողներից է, որի արժեքն արժանաբար արժանաբար կազմում են 4 եւ 8 մլրդ դրամ: Երեկ Արարաի ոսկու արդյունահանման ձեռնարկությունը (ԱՌԱՁ) հայտարարեց «Վեդանսա» ընկերության մաս դառնալու մասին:

Հունիսի 13-ին Sterlite Gold LTD ընկերությունը, որին ամբողջությամբ պատկանում է Արարաի ոսկու արդյունահանման ձեռնարկությունը՝ ՄՊԸ-ն, բաժնետնայի փոխանցման միջոցով ներգրավվել է «Վեդանսայի» կազմում: Նախատեսվում է, որ «Վեդանսայի» միջոցով ԱՌԱՁ-ն կիրականացնի ընդլայնման ծրագիր՝ ներդրելով 85 ԱՄՆ դոլար: Վերջին 5-6 տարիներին ԱՌԱՁ-ն ներդրել է ավելի քան 45 մլրդ դոլար: Լուր ներդրելիք գումարները կծախսվեն հետախուզական, հանքերի ընդլայնման եւ օդաչու-լայնացման նպատակներով:

«ԱՌԱՁ-ն դիմել է ՀՀ կառավարությանը, որդեսզի ԳՆՄԱԿԱՆՈՒՄՆԵՐԻ միջոցով լուծույններ գտնեն նոր գործարանի կառուցման վայրի վերաբերյալ», նաեւ այսօրից սողեր կան երեկ հրադարարկված հայտարարության վերջում: Հիշեցնենք, որ նախկին նախագծի համաձայն, հնդկները նախատեսում էին այդ գործարանը կառուցել Սեւանի ավազանում, լճից 30-35 կմ հեռավորության վրա: Հենց այս մտադրության ժամանակ արժանանում է հասարակական կազմակերպությունների եւ բնապահպանության նախարարության ձեռնարկներին ու ԳՆՄԱԿԱՆՈՒՄՆԵՐԻ կառուցելու բնապահպանության ձեռնարկներին:

Եվ վերջապես անաչարկում են հրավիրել աշխարհի լավագույն ընկերությունների փորձագետներին, ի դեպ՝ իրենց հաշվին, որդեսզի վերջիններս ուսումնասիրություններ ու վերլուծություններ կատարեն բոլոր վիճակահարյց հարցերի վերաբերյալ եւ դարձաբանեն նախարարության եւ իրենց միջեւ ծագած հակասությունները:

ԿԱՌԱՆԵ ԳՆՄԱԿԱՆՈՒՄՆԵՐ

Հայ իրականության Մըրդոկը

Գաֆիազյանը ընդլայնում է իր գործունեության ոլորտները

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք «Ազգ»-ի հունիսի 2-ի համարում, «Գաֆիազյան ընտանիք» հիմնադրամի սեփականությունը հանդիսանող CS Media Enterprises ՄՊԸ-ն մայիսի 19-ին գնել է Նյու Յորկում բուրջ 40 տարի լույս տեսնող «Պր Միդլինգ Ռիփորթը» շաբաթաթերթը:

Ընթերցողներին հայտնելով այդ մասին, մայիսի 27-ի «Ողջույններ եւ Երեւանի կառավարություն» խորագրով խմբագրականում թերթը խոստանում է բարձրակարգ հասարակությանը ծանայելու իր առաքելությունը եւ նշում, որ մեծադեմ «ոգնուրված է իր առաջ բացվող նոր հորիզոններով»:

Թերթի նոր առաքելության մաս է կազմելու ԱՄՆ-ում բնակվող հարյուր հազարավոր հայերին էլ ավելի ներառել սեղի հասարակական կյանքում եւ ամբողջով նրանց կառուցել Հայաստանի ու Դարաբարդի հետ: «Մեր նպատակն է հայկական լրագրության նոր դարաշրջան սկսել, ներկայացնել մի թերթ, որն իր բովանդակությամբ կլինի արժանահավաս, փաստեր կարծիքներից ճարտարակալում բնագավառում բժախնդիր եւ ու ամենակարեւորն է կհամադրաստաստանի այսօրվա նոր սերնդի ժախանցներին անկախ տարիքից», գրում է թերթը խոստանալով առաջիկա ամիսներին ոչ միայն բարելավված տեսով եւ բովանդակությամբ հանդես գալ ընթերցողների առաջ, այլեւ «կարեւոր դերակատարություն ունենալ հայկական

հարցերում»:

Ըստ CS Media Enterprises-ից մեր ստացած հաղորդագրության, թերթի հրատարակչի եւ գործադիր խմբագրի ղարակալությունները Եւրոնաակենքում են կատարել համադրաստաստանաբար Սիլվա Պողոսյանը եւ Արիս Սեւակը:

CS Media Enterprises-ի եւ «Գաֆիազյան ընտանիք» հիմնադրամի ղարակալությունները հստակ է, այնուհետեւ ասվում է խմբագրականում: «Մենք ցանկանում ենք տեսնել ազատ, անկախ եւ ժողովրդավարական Հայաստան, անվտանգ իր սահմաններով: Ցանկանում ենք ֆազելել ներդրումներ Հայաստանում, որդեսզի նրա տնտեսությունը զարգանա հոգու բնակչության եւ մանավանդ աշխատավորների: Ցանկանում ենք ֆազելել կրթական, գիտական եւ տեխնոլոգիական զարգացումը երկրում, որդեսզի դաստիարակվեն օղը, ջուրն ու ուսելիքը: Ցանկանում ենք, որ հայկական արվեստն ու մշակույթը բարգավաճեն, իսկ սփյուռքը միավորվի ինքն իր եւ Հայաստանի տուրը»:

Դարձյալ ըստ մեր ստացած հաղորդագրության, հայտնի բարեբար եւ գործարար Ջեւորդ Լ. Գաֆիազյանի հիմնած մասնավոր հիմնադրամը մեծադույն մեղիա ընկերությունն է Հայաստանում: Նրա գործունեության մեջ ընդգրկված են «Արմեթիս» հեռուստաընկերությունը, CNN Հայաստանը, «Թի վի 5»-ը, «Արմնյուզը», էֆ էմ 107 ռադիոկա-

լանը, ինչպես նաեւ CS Films-ը (նախկին «Հայֆիլմը»), Armenia Film Studios-ը եւ CS հրատարակությունը: Բացի զանգվածային լրագրությունից, «Գաֆիազյան» ընկերությունը մեծ հետաքրքրություն է ցուցաբերում նաեւ էներգիայի ձեռքբերման եւ մասնակարարման ասպարեզում: Հիմնել է SolarEn International ընկերությունը, որի նպատակն է զարգացնել Հայաստանում այդ ոլորտը, օգտագործելով արեւի, ֆամու եւ ջրի ղարակները: Այնուհետեւ ֆինանսական ոլորտում ընկերությունը հիմնել է Cascade Capital Holdings-ը, որը արեւմտյան չափանիւններից համադրաստաստան արտադրական, կրեդիտային եւ բանկային գործունեություն է ծավալելու Հայաստանում: Այս բոլորին ավելացնենք նաեւ անճար գույքի հոլդինգները եւ «Գաֆիազյան թանգարանի» հիմնադրամը, որը հետամուտ է երեւանի արտան Ջեւորդ Լ. Գաֆիազյանի անվան արվեստի կենտրոնի հիմնել: Նվաճած հիմնարկներում ընդհանուր առմամբ աշխատում են 1500 ֆաղաբացիներ:

Խմբագրականի վերջում թերթը Եւրոնաակենքում է հայտնում ընթերցողներին:

Պր Գաֆիազյանն ինքն էլ թերթի ձեռնարկում արարողությունը հնչած իր խոստումն ուսուցում է հայտնել, որ միասին թերթը կդարձնեն առավել արդյունավետ եւ նպատակաւոր:

Ս. ԾՈՒՆԱԿՆՆ

Պուտինն ու Սաակաւիլին հանդիմեցին եւ ոչինչ չլուծեցին

1-ին էջից

Վրաստանի նախագահի նախաձեռնությամբ սեղի ունեցած Պուտին-Սաակաւիլի չորրորդ համդիմումը Ռուսաստանում ինչպես առանձնակի ստասումներ չէր ձեւակորել Վրաստանում, այնպես էլ ունեցավ ցածր արդյունավետություն: Վճռակալությունն ու իրավիճակը փոխելու մեծ ցանկությունն անգամ ոչինչ չարեցին, եւ Ռուսաստանն ու Վրաստանը Պուտին-Սաակաւիլի համդիմումից հետո մնացին իրենց խնդիրների հետ՝ երկրորդ հարաբերությունների բազմադիմի չլուծված հարցերով:

Դրան զուգահեռ Պուտինն ու Սաակաւիլին նշում են, որ կողմ են հարաբերությունների բարելավմանը, որ միջուկային հարաբերությունները զարգացնում համար կարիք ունեն բարեմիտաս ղարամաների: Ռուսաստանյան մոտեցմամբ, Պուտին-Սաակաւիլի համդիմումն ստեղծված հակամարտություններին անդրադարձ եղել է, սակայն գրույցի կարճ ժամանակահատվածի ընթացքում ուրել հարց լուծելու անհնար էր: Սաակաւիլին մասնուցմամբ, հակամարտությունների հետ կաղված չկարգավորված խնդիրների լուծման հարցում Վրաստանը հույսեր է կաղում Ռուսաստանի դիրորո-

ման հետ, վերջինից ակնկալելով դրական հայրեր:

Թերեւս հիշատակման արժանի են ՌԴ նախագահ Պուտինի խոսքերը, նույն այդ հակամարտությունները դանակով լուծելու անթույլատրելիության մասին: «Այստեղ ղեք է համբերություն, փոխզիջումներ փնտրելու ցանկություն: Իսկ դրա համար հարկավոր են կամուրջներ կաղել եւ ոչ թե Ռուսաստանի ու Վրաստանի, այլ Արխաղայի, Հարավային Օսիայի եւ Վրաստանի ժողովուրդների միջեւ», նշել է Պուտինը: Այս համատեղում Պուտին-Սաակաւիլի համդիմումն արդյունավետությունը բացատրել է, ֆամի որ Ռուսաստանի նախագահի նման խոսքեր համարվում են Վրաստանի նախագահի հայտարարությամբ: «Արխաղայն եւ Հարավային Օսիան Վրաստանի անբաժանելի մասերն են»:

Ինչեւէ, նշենք, որ ռուս-վրացական հարաբերությունների վերջին տարիների իսկաղես վասթարացման կրկնակումն այս համդիմումն ինքնին նշանակալի է, հակաղես ու ՌԴ ԱԳՆ ներկաղացմամբ, Պուտինը Սաակաւիլին հրավերով կաղելի Վրաստան: Փորձագետների կարծիքով, բնավ էլ ղեք չէ համդիմումն անարդյունավետությունը կարեւորել այնքան, որ Սաակաւիլին նախաձեռնությունը ներկաղացվի որդես ղարակություն:

ԱՆՊԱՏՏՊԱՆ ԵՐԿՐ

Էժան «առասուրթյան» գաղսնիքը

Գաղսնիք չէ, որ յուրաքանչյուր երկրի կեղծում ու միջազգային հեղինակությունը հիմնվում են նախնադաս ճանաչման և արժանապատիվ ճանաչման վրա, որի ողնաշարը սեփական արժանությունն է: Մեծությամբ աշխարհում հզոր սնտեսություն ունեցող երկիրը են երաժշտությունն է մասվիրում, եւ դա սակ դարձողներին: Իսկ ներքին փոխակալման ղրոսում անհամեմատ ավելի սեփական արժանության վրա է հիմնվում ժողովրդի սոցիալական բարեկեցությունը: Իզուր չի ասված, որ աշխարհում է ստեղծվում ամենայն բարի: Ուրեմն, սահմանադրությամբ սոցիալական հոչակված երկիրը չմիտի ջանք ու եռանդ խնայի սեղական արժանությունը ըստ ամենայնի զարգացնելու համար, որ Հայաստանի նման փոքր երկրի փոխադրման համար անհրաժեշտ ֆանակի աշխատանքներ ստեղծի, որ մարդիկ իրենց աշխատանքով շնորհակցեն ու հարստացնեն երկիրը եւ շնորհակցեն ու աղաչակցեն նաեւ իրեն: Մանավանդ հիմա, երբ զլոբալացման ամենակոչ գործընթացները, հորձանք սալով, հեղեղում են աշխարհը: Այսօր ուզենք-չուզենք միտի ընդունենք, որ սարածային կայսրությունների ժամանակն անցել է, եւ անդրազգային ընկերությունների սեփակ էլ է ֆինանսանսնեստական կայսրությունների ժամանակը: Համաշխարհային մասշտաբով այսօր բազմաթիվ, այդ

թվում եւ սարածային հարցեր, լուծվում են ոչ թե կոչիվ-դավով, այլ սիւրալի ժողիսներով ուղեկցվող ֆինանսանսնեստական ահաբեկչությանը: Գլոբալացումից խուսափելն անհնարին է, հետեւաբար անհնար, ուստի սեփական եւ հզոր սնտեսություն ունենալու միակ ճանադարը մնում է սեղական արժանության զարգացումը: Միջազգային բիզնեսն իր դաժան օրենքներն ունի, որոնք էլ հենց թելադրում են անդրազգային հզորագույն ընկերությունները: Գիտահային այդ դարձումն հիմազարվելու համար հարկավոր են գործունե կառույցներ, հարկային ու մաքային հսակ օրենսդրություն, իսկ ազատ անկախական հարաբերությունների դարձանքներում՝ սնտեսական հավասար մրցակցություն աղաչակցող մարմին: Տնտեսական մրցակցությունն առավել սուր դրստումներ է ստանում մեր սարածաբանում կառույցն աշխարհափոխական յուրահասակ զարգացումների հետ: Այս առումով թերեւս հարկ չկա անդրադառնալու հայ-անդրաբանական, հայ-թուրական հարաբերություններին՝ բոլորիս հասկանալի դասձանքներով: Մաքայինց աղաչակցաբանադրությունն այս երկրների հետ սնտեսական «համագործակցության» միակ ձեւն է: Գաղսնիք չէ նաեւ, որ սնտեսական լծակները վաղուց արդեն դարձել են փոխա-

կան ներազդեցության գործունե միջոցներ: Հիշենք թելուզ վրացական գիւնիների, հանրային ջրերի, աղա ղոսող-բանջարեղենի հետ կառույցն ղոսմությունը, որն այլ բան չէր, ֆան հակառուսական կողմնորոշում ուղեգրան Հրասանի դեմ ՈՂ կիրառած դասձանքից: Մեր սարածաբանում այժմ ցայսուն կերպով դրստում է ԱՄՆ-ՈՂ սնտեսական եւ հասկաղես փոխակալման հակամարտությունն առավելաղես ազդեցության ողոսների եւ դաժակցիցների ճնշման-ձգձգման առումով: Հայկական էներգահամակարգի սնտեսումը ՈՂ համար առավելաղես փոխակալման նմանակ է հետաղոնում՝ իր վերջին «ֆորղոսը» սարածաբանում չկողցնելու համար: Մյուս կողմից էլ աշխարհափոխական հարաբերություններում ուժեղանում են արեւմտեւ, հակառուսական սրամարղությունները, որոնք աշխիձանաբար ավելի ու ավելի կոնկրետ դրստումներ են ստանում: ՎՈՒՄ-ի ստեղծումը դա վաղ աղաչակցն է: ԱՄՆ չթաղված գործունակությամբ ստեղծված այս կառույցը կոչված էր դառնալու աշխիձանաբար թուղացող ԱՂ հակակալման եւ շոսակցիներն ցրանակելու ՈՂ փոխակալման եւ սնտեսական ընդարձակումը դեղի արեւմուտք: Հասկանալի է, որ սնտեսական առումով չեղող ու անվաղ չեն կարող մնալ նաեւ Ռուսաստանի անհու-

ճորեն նվիրված երկրները, ֆանի որ ԱՂ կամ որ նույնն է՝ ՈՂ սնտեսական ազդեցության հնարակողնս չեղողացումը եւս այս կառույցի նղասակն է: Գնոսանանք, որ ՎՈՒՄ-ի երկրներն ունեն 65 մլն բնակչություն, 800 հազար կլմ սարած եւ 85 մղ դղաղի արժանի առեսի ծավալ: Իսկ այս երկրների վերջին՝ կիսկան հանդիղումը համագործակցության ավելի լուրջ նղասակներ աղաչակցից: Այս ամենի համաստեսում միտի դիտարկել Հայաստանի սնտեսական անկալի հեռանակարը, նրա ոչ միայն զարգացման, այլեւ դաժակցնվածության խնդիրները: Իսկ մեր անկան այսօր ոչ միայն բավարար չավող դաժակցնված չէ, այլեւ ընդհանրաղես բաց է, ավելի ճիշտ՝ բարձիղողի է: Դա ինչ-որ չավող դարձանակողված է Հայաստանի փոխակալման ցրանակված, սակայն ժողովրդի ու սերնդի առողջության դաղաղանում արղաղացումներ չի հանդուրձում: Պեսական միջամտությամբ ինչ-որ չավող սահմանափակվեց թուրական վաղուակ աղաչակցների ներուղը, սակայն այժմ էլ սեղական անկան հեղեղված է ուղաղակական աղաղը, որի վնասակարության մասին դեղ միտի իրենց վերջակալման խոսքն ասեն մասնագետները: Բայց փաստ է, որ Գեղոսիղի աղեսից հետո Եվրղան գրեթե փակ է ուղաղակական համաղասաղես կարգերի աղաչակցների

համար. մարդիկ գիտեն եւ հիղում են, որ նման աղեսներից հետո ընդերն իր ղաղիակցիղությունը դաղում է ավելի ֆան 200 սարի: Բնական է՝ արժանիղ կա, միտի իրացիղ թելուզ էժան գնեղով, իսկ ավելի մասչելի եւ անղաժակց անկաղ, ֆան Հայաստանն է, դժվար է գնել: Իսկ մենք ղաղիղով եւ հեռուստեստությամբ նաեւ իմնանողաց գղվաղղում ենք այղ աղաղը: Ինչղեսն բացարել այն փաստը, որ հայկական անկալում Ուղաղակալից ներկված սնդղամթերը մաքային եւ այլ դաժակցն վնարումներից հետո ավելի էժան արժե, ֆան սեղական արժանիղը, սնտեսակցության ուր օրենքով: Բանն այն է, որ Ուղաղակալում դաժականոսն սուղիղակողվում են սնդղամթեր արժանիղ համաղասաղես ողոսները՝ արեւսականոսն նվաղեղեղով աղաչակցիղը, միայն թե սղաղման անկաղ գնելի: Սա է այղ էժան «առասուրթյան» գաղսնիղը: Խոսղը մեկ կամ մի ֆանի երկրներից ներկումը սահմանափակելու մասին չէ. ինչ սարերություն, թե անհայն ծաղման սնդղամթերը Ուղաղակալիղ է, Աղաղակալիղ, թե՛ Նիղերիղիղ, խոսղ սեղական անկալի դաժակցնվածության, հայ աղաղի դաժակցնվածությանը չաղաղանաղղ սնդղամթեր մասակարեղելու մասին է: Եղ գոնե երկրղակալման երկր դառնալու մասին: ՄԻՐՏԻՉ ՈՍԿՐՆԱՅԵ

Վրաց-հայկական մրցակցություն

Կամ պատմությունն օգտագործված հազուսնների հայտարարագրման մասին

Հաճախ դասաղղ օղինաչափություն է, որ հարեան երկրներն ակամա հանդիսանում են սնտեսական հարցերում մրցակցիցներ, ֆանի որ հաճախ ունենում են համանման բնական ղաղաղաններ եւ հետեւաբար՝ միանման արժանիղ: Այս առումով, մենք ներկալումս ակամասեստ ենք մեր նոր մրցակցի աղին: Ես նկատի ունեն Վրասանը: Իրոք, «վարդերի հեղափոխությունից» հետո, չնայած բոլոր հայսնի եւ անհայս դղվարություններին, օղելակցիղ խոչընդոսներին ու սուղելակցիղ սղաղներին, Վրասանը ամաղղողվում է: Ինչ խոսղ, դա Հայաստանի համար աղաղին հերթին մեղ բարի է, ֆանի որ երբ մեր հյուսիսային հարեանը փաստոսն գուղ էր գործունակ դաժակցն համակարգից, դա մեղ գղաղակցններ էր ստեղծում մեղ համար. հիշենք թելուզ մեր երկրի համար մեղ կարեղություն ունեցող սարանղիկ ճանաղաղների ողաղիղ փղձակն ու դրանղում աղակա աներեակալելի կաժաղակեղությունը: Բայց դա հետ մեկսեղ, աղղ Վրասանը նաեւ Հայաստանի համար աղղ մրցակցիղ է: Աղեն իսկ նա սկսել է Հայաստանից որոկաղիղակցել «աղել»: «Գրանղ Տոբակղի» օղինակը աղակցել հայսնիղ է, բայց միակը չէ: Գործի բերումով հաճախակի այղելելով Վրասանը, չեն կարող չնկատել, որ մեր հյուսիսային հարեանը վերջին սարիներին իրոկաղողացել է իրականացնել որոկաղակալման բարելավումներ: Ծիշ է, էներգամասակարանման բարելավումը երեկի դեղ երկար ժամանակ կղելի, երկիրը ֆիղիկաղես չունի բավակալման էներգարժանիղղ հզորություններ, բայց աղգն աղկով երեւում են այլ բարեղղաստ փոփոխությունները: Սկսել են ճանաղաղաղներին եւ փողղցներին գանգղաղային նորացում, ընղ որոկ, նոր աղաղաններին որակը աղակցն չի գղղում Հայաստանում կաղարկողներին, որեղ երկու սարի աղաղ «Լինսիղի» ծրաղով փղված աղաղաղը սեղ-սեղ աղեն նորղան կարիղ է գղում: Թղիղիղի կենսողում ոչ միայն վերացել են երթողային սաղիղները (միայն ակոթոթաններ են), այլեւ չկան երեւանյան փողղցներին բնորոկ այն սեսարանները, երբ երթողային սրանաղղը չի կարողանում մոսնեղ իր օղինական կանգաղին, ֆանի որ խցանված է սաղիղներով ու այլ մեղեղաներով: Եղ չեն ասում, որ Վրասանի ճանաղաղներին աղեն չկան ակոթոթանները, որոնք ամեն դաղի կարող են կանգնեղներ մեղեղաները վարողներից չնչին դաղակղով փող կողղելու համար: Իսկ գրելուս անմիղակալման աղիղն իմ սեսան էր մի սարածում, որեղ երկու երկրների մրցակցությունն աղակցել ակնաղում է: Դա Բաղրասաղենի սահմանակցեն է, որեղ իրաղից հարղու մեր հեղաղիղության վրա գործում են երկու երկրների դաժակցններն ու սահմանը հասող օղաղերկղացիղներին աղաղակալման դասաղիս, թե որի դաժակցններն ինչղես են գործում: Դեղեւ երկու սարի աղաղ վրացական կողղը ամեն ինչով գղղում էր մերոնց: Սակայն այս սարի եւ երկու անղան աղիղ ունեղաղայնեղելու Թղիղիղ, եւ այն, ինչ սեսա Բաղրասաղենում, բերեղ այն մղիղ, որ հիմա աղեն մերոնց հերթն է

վրացիներից սղկողելու: Աղաղին ողեղությունս մարիղն էր, հետո սանում էի նոր հրասարակված գղիս սղաղանակի կեղը, որը դաժակցն էր Թղիղիղում սաղիղ իմ համահեղինակիղ: Բաղրասաղենում Հայաստանի մաղաղներն ունեղիղ սահման մեր միղրակոթոթանին, սահմանն անղան աղանց նրանց հետ ակցելու: Սակայն նման փոխաղղումների փորձ չունեղղուկ անող սեսա, որ թեղեղացած անեղ ֆաղելս վաղաղման էր: Սահմանի վրացական կողղում մաղասան աղաղաղները գնեղցին մեր բեղները եւ հայնաղբերելով 500 գղիղ աղանց որեղ ողեղկողղ փասաղթղի, հայսնեղցին, որ դրան չեն կարող թողնել Վրասանը: Եղ սաղցին մի դաղրան. «Եթե ձեղ գղերը ձեւակերղված լինեղին հայաստանյան մաղասանը, որեղ խնղիղ չէղի ունեղաղ»: Ցավող, աղեն սահմանը հասել էղիղ, եւ չէղ կարող մեղեղան եւ իմ գործընկերներին սղիղել վերաղաղանաղ Հայաստան բեղս ձեւակերղելու: Վրացի մաղաղները կաղմեղցին համաղասաղեսան ակց, գղերը փղիղաղերեղի մաղասան սարածի, եւ միայն Թղիղիղի ակաղաղիղ կաղմակերղությունը կարողացղղ դրան սանաղ մի ֆանի օղ անց: Աղաղ մի դասակալման օղինակ, երբ «ղիղուղաղակալման ֆաղելուղից» աղակցել ուղաղության աղիղ չսղեղ: Երկրող ողեղությունս ժամանակ՝ մաղիղի վերջին, մեր մաղասանն աղկաղ էր հակաղակ ծաղաղիղությունը՝ Հայաստանից Վրասանն անղողղղղղղ ողեղներին անղիղիղ հարկաղղում էղն լրացնել մաղաղիղ հայարաղաղեր: Բնաղ-

կանաղբար, նրանց մեղ մասը հայսարաղաղման եղթաղաղ ոչինչ չունեղ, եւ «ինչ գղեն հայսարաղաղում» հարցին մաղաղները դաղասաղանում էղն՝ «գղեղ օղաղաղեղված հաղուսներ»: Գործից սեղակ ողեղկիցներս սաղցին՝ ըստ երեղաղթին, թղթաղանության կամ հաղակցությունների դղան ունեղին լրացնելու: Ծաղաղիղությունն ակնհայտ էր նաեւ ողեղբեղների գնման հարցում: Օրենը եւ աղղղ դասողղությունը թղաղղում են, որ կարելի է սուղել աղանղին բեղներ՝ ընսողղաղ կամ կասկաղի դեղիղում: Աղինչ մեղ մոսեղցած մաղակցեղի աղաղաղղ դաղանցեղ, որ դաղաղակաղության բղղը անղաղներս բացեղ մեր բղղը ողեղբեղները: Մեղանղից մեղը չիեղսեղցեղ հայերիս համար սղկողակաղ՝ «ղղիղը ֆաղը, միայն թե անս ողեղենեղ» գործելակերղիղ ու դաղանցեղ, որ մաղաղողը բացարի, թե ինչղն է նա հարցակաղի սակղղում իր՝ օղինաղաղի ֆաղաղաղի լինելու հանղանաղը: Բանը հասղ մաղակցեղի դաղին, որը մեր այղ գղղղղերըց հետ գղղիցը հետ կարղաղերց մեր մեղեղան բաց թողնել աղանց սուղան: Իսկ մյուս մեղեղաների ողեղները, այղ թղում օղաղերկղացիղները, սղիղված էղն իրենց անղանակաղ իրերով դաղաղաղի ողղիղ կողոսն է), այղ դաժակաղ դաժակցնները, որոնք երկրի մրցակցային դղիղ կղոսից անմիղաղակաղ անղանակաղ կողոսն չեն ունեղում: Ինչղես, հուղով եղ՝ մաղաղիղ դաժակաղ կոնիղից կղան դաղաղաղ հետեղաղաղ հարցերիս. ինչն է այս կղոկ փոփոխությունների դաժակցն: Ինչ իմաստ ունի «օղաղաղեղված հաղուսների» հայսարաղաղումը: Վերաղաղեղ ինչղն են Հայաստանի սարեր մաղակցեղերում սարեր ընթաղակաղաղ գղղոկում: Ինչղն «Չղաղթող» օղակաղանում կա «կանաղ միղաղմը», իսկ Բաղրասաղենում՝ ոչ:

մաղաղներից) հարցում էղն՝ ունեղիղ աղղղ ողեղ բան հայսարաղաղելու: Մեր դաղակաղության ողթ անղաններից միայն երկուսն, որոնք իրենց հետ համակարգիցներ էղն սանում, խնղրեղցին հայսարաղաղերս լրացնել: Իսկ օղաղաղած հաղուսները վրացի մաղաղներին չէղն հետաղղում: Ինչղես եւ ամեն ինչում, այս մրցակցությունն անհրաժեշտ է եւ բարեղաղ աղեղեղություն կարող է ունեղաղ մեր սնտեսության վրա (աղակցել եւս, որ, փաղղ Աստղ, հայ-վրացական հարաբերությունները բարեղանակաղ են, ու մենք ոչ միայն մրցակցում ենք, այլեւ համաղղողակցում): Բայց բանն այն է, որ անս հաճախ մրցակցության սուղելակցիղ ոչ թե սնտեղաղղներն են, որոնք լաղ են հակաղանում իրենց անեղիղը (ֆանի որ մրցակցության մեղ դաղակցելու գղնը նրանց փողի կողոսն է), այղ դաժակաղ դաժակցնները, որոնք երկրի մրցակցային դղիղ կղոսից անմիղաղակաղ անղանակաղ կողոսն չեն ունեղում: Ինչղել, հուղով եղ՝ մաղաղիղ դաժակաղ կոնիղից կղան դաղաղաղ հարցերիս. ինչն է այս կղոկ փոփոխությունների դաժակցն: Ինչ իմաստ ունի «օղաղաղեղված հաղուսների» հայսարաղաղումը: Վերաղաղեղ ինչղն են Հայաստանի սարեր մաղակցեղերում սարեր ընթաղակաղաղ գղղոկում: Ինչղն «Չղաղթող» օղակաղանում կա «կանաղ միղաղմը», իսկ Բաղրասաղենում՝ ոչ:

«Տղաղաղ» անղիղեղն ակաղաղերի խնղաղիղ

80-ամյակ

Հունիսի 5-ին լուրջալ ԸՇ նախագահի խորհրդակամ, ԸՇ գլխավոր ռազմական ծեսուչ, գեներալ-գնդապետ Գուրգեն Դալիբաբյանի ծննդյան 80-ամյակը: *Շնորհակալություն մեծարգո գեներալին հորեկանի կառավարությամբ՝ տղազում ենի հասկաններ Ասորում Ծառուկյանի նրա հետ վարած հարցազրույցից:*

Պարոն գեներալ-գնդապետ, մասնագիտություն ընտրելիս երբեմն դիմավածը վճռորոշ դեր է կատարում: Կանխորոշված էր զինվորականի Ձեր ուղին, քե՞ հանգամանքների բերումով ընտրեցի այն:

Կարծում եմ՝ վճռորոշ ընտանեկան ավանդույթն էր, նախնիներիս սերը հայրենիքի նկատմամբ եւ նրա ճակատագրի համար մեծ մասնախանգստությունը: Երբ թուրքերը, Իրանը հարձակվեցին Երզրանի վրա, երզրանցիները միացան եւ կասեի՝ ոչ

վում, երբ վստահված էր իմ ժողովրդի կյանքը: Եկա իմ երկիրը՝ օգտակար լինելու նրան: Իմ նախապատասխանությունը կազմակերպվում էր կամավորական ուժերով: Կամավորականությունը հզոր ուժ է, սակայն արեւելյան, չդաշնակցված: Կազմակերպված ժառանգության համար լավ էր ստեղծել կամավոր բանակ: Դալիբաբյանի կառավարությանը կից ստեղծվեց ժառանգության կոմիտե, եւ ես որոշեալ կոմիտեի գլխավոր Եսափի լուսնը ձեռնամուկ եղա կամավորական զորքաների գործունեությունը մշակակողն եւ դրանց հիմքի վրա կանոնավոր ստորաբաժաններ ձեւավորելու գործին:

1991թ. դեկտեմբերի 4-ին ԳԳ նախագահի ստորագրությամբ օրենք ընդունվեց ԳԳ կառավարության կազմի մասին: Այլ նախարարությունների թվում ստեղծվեց նաեւ ԳԳ ժառանգության նախարարությունը: ԳԳ նախարար լինելը, մեծ դժվարություններ չհանձնեցի:

Չիում եմ ամենաբան՝ 1992թ. հուլիս-օգոստոս ամիսները՝ Շահումյանի, Մարտակերտի անկումը: Ճակատային զինուոր էի Սեփանակերտ: Տեսա՝ Շահումյանի, Մարտակերտի ժողովուրդը՝ հոգնասանց կանայք, երեխաներ գնում են լեռներով: Մայրը փոքրիկին կառնել էր մեջքին, երկու երեխաների ձեռքերը բռնած, երեխաների ձեռքին՝ դրոշակակառնող: Գնում էին դեռի հյուսիս-արեւելք: Նրանք կորցրել էին երբեմն հայրենի տուն վերադառնալու հույսը: Սիրտ ցավեցող ժառանգներ: Այնքան ցվեցին արցունքով: Դալիբաբյանի, Մարտակերտի ուղղությամբ լուսն էր մտնում քիկունը մալրել արդարական կարգի, ինչը որ հաջողությամբ արվեց, եւ մերոնց վիճակը մի փչ լավացավ:

Դժվարին իրավիճակներում մի անգամ էլ, որ զարմացել ու հիացել

ծավալված մարտական գործողությունների ժամանակ: Նա մարտունեություն էր ամբողջ Արցախի ժողովրդի սիրտին հերմոս էր՝ դեռեա կենդանության օրով լեզունը դարձած:

ԳԳ սահմանների դաշտառության, Դալիբաբյանի կառավարության համայնք էր գործել ԳԳ կառավարության առջնորդ ժառանգության կոմիտեի նախագահ, ապա ԳԳ ժառանգության նախարար Կազգեն Մարտակերտի հետ:

Ինչուիսին էին Ձեր փոխհարությունները, հե՞տք էր ախաջել մի մարդու հետ, ում ումամբ բնորոշում են կոչ եւ անզիջում բառերով:

Կազգենը Ես հայրենասեր, հերոսական մարդ էր: Գործունյա էր, անհանգիստ էր: Ասես ճակատագրով էր նրան տված այդ դժվարին ժամանակներում ժառանգության

խաճանի չկա, ռդամարդ իրեն լիարժեք չի գտնում էլ ինչ ռդամարդ, որ չկարողանա ընտանիքի արուսեքը հողալ: Ասիական մեկնում են ախաճանի գտնելու, ու ումամբ էն վերադառնում, եւ դա Ես վաս է: Դալիբաբյանի մարտադրությունը են, նրանց մտավոր կարողությունները, արդարացի, ախաճանի ուղիները են, եւ եթե լինեն հայրենիքում՝ միասին, միասնաբար մեր հողը կծաղկեցնեն, մինչդեռ մեր ներքինը գտնում են օսար ախեր, գնում, Ես չստեղծում են՝ մնում է այլ երկրներում:

Ոչ մի բարեկեցություն ինձ չէր կարող դառնալ հեռվում, երբ իմ հայրենիքը դժվարության մեջ էր: Դալիբաբյանի կարողությունները, սերունդների հրամանատարի տեղակալ էի, Կազգենի կենսունակում տուն ունեի, ամեն ինչով արդարացի էի, բայց երզրանցի նախնիներիս հողու կան

«Ես ամբողջում եմ իմ ժողովրդի լուսն»

վաս ժառանգանկեցին: Պարոն հայրը՝ Մանասը, գլխավորում էր այդ լուսնը: Այդ մասին ժառանգություններով են մեծացել երբայր ու ես: Կարագոյան ավագ երբայր էր: Առաջինը նա ընտրեց զինվորականի ուղին: Ռազմական օդաչու էր, ծառայում էր Բելոռուսիայում: Նա ինձ համար մեծ հեղինակություն էր, ամեն ինչում ձգտում էի ընդօրինակել իրեն:

Ջուլյու՝ Արեւիկը, ուսուցչուհի էր՝ նույնպես ընդօրինակելի սիրտ ինձ համար: Երբ սկսվեց Մեծ հայրենականը, նա 19 տարեկան էր, կամավոր մեկնեց ռազմաճակատ:

1942թ. սովորում էի դպրոցում եւ ախաճան գյուղատնտեսում, Կանի որ գյուղում ռդամարդ չէր մնացել, բոլորը մեկնել էին ռազմաճակատ: 1944-ին ավարտեցի դպրոցը եւ ինչիս իմ ձեռնով ինձ ծանուցագիր գրեցի, գործազուրկացի հարցերով ես էի զբաղվում, ու ներկայացա զինվորիկ-արհեստ, ուր ինձ զանազան ընդունեցին, ինչ չէին ուզում զուրկացի էլ, Կանի որ իմ գործն անող հարձար մեկը չկար: Ծառայելու ցանկությունս մեծ էր, ուզում էի երբորոշ լուսն օդաչու դառնալ, սակայն ինձ բախն չկի՝ ճակատը ընդունվել ավիացիայի ուսումնարան, որովհետեւ Թբիլիսիի հավաքականին ինձ ուղարկեցին հետեւալային ուսումնարան, որը զանգում էր Մանգլիսում՝ Թբիլիսիից 50 կմ հեռու, Ծակլայի ուղղությամբ:

Պատերազմից հետո մեզ տեղափոխեցին Թբիլիսի, ուր եւ 1947թ. ավարտեցի հետեւալային ուսումնարանը: Նստակառն ուսացա Գայլակյան Թամանյան դիվիզիայի հրաձգային 26-րդ գնդում, որը զանգում էր Գայլասանում: Ծառայեցի մինչեւ զինի լուծարվելը:

Ինձ գործողեցին Ֆրունզեի անվան ավաղեմիա, որն ավարտելուց հետո նստակառն ուսացա Անդրկովկասի զինվորական օկրուգում որոշեա զումարակի հրամանատար: Դեռ գնդի հրամանատար էի, դիվիզիայի հրամանատարի տեղակալ: 1969թ. օգոստոսին մեկնեցի Սիբիրյան զինվորական օկրուգ՝ ղեկավարելու դիվիզիայի կազմավորման ախաճանները, տեղաբաշխելու նրա զումարակները՝ Արականում, Կիզիլում, Չադանում: Որոշագի ժառանգանցներ, թե դա ինչ ընդգրկման ախաճան էր, ասես, որ Արականից մինչ Կիզիլ 450 կմ էր, Արականից Չադան՝ 520 կմ, Կիզիլից Չադան՝ 250 կմ: Երկաթգիծ չկար, ավտոմատարներ էին: Եվ այդ ժայտաններում կառուցեցինք երեք զինվորական ավան: Ամբողջ ժամանակ ճանադարներին էի:

Երբ Գայլասանում եւ Արցախում իրավիճակը սրվեց, Դուք Եկաք Գայլասան, թեեւ Ռոստովում մեծ ժառանգանք էր գրադեցնում, Կազգենի կենտրոնում տուն ունեիք, ամբողջ էի բարեկեցիկ կյանքով:

Ոչ ժառանգանք, ոչ բարեկեցիկ կյանք ինձ չէին կարող դառնալ հեռվում, երբ վստահված էր իմ ժողովրդի կյանքը: Եկա իմ երկիրը՝ օգտակար լինելու նրան: Իմ նախապատասխանությունը կազմակերպվում էր կամավորական ուժերով: Կամավորականությունը հզոր ուժ է, սակայն արեւելյան, չդաշնակցված: Կազմակերպված ժառանգության համար լավ էր ստեղծել կամավոր բանակ: Դալիբաբյանի կառավարությանը կից ստեղծվեց ժառանգության կոմիտե, եւ ես որոշեալ կոմիտեի գլխավոր Եսափի լուսնը ձեռնամուկ եղա կամավորական զորքաների գործունեությունը մշակակողն եւ դրանց հիմքի վրա կանոնավոր ստորաբաժաններ ձեւավորելու գործին:

1991թ. դեկտեմբերի 4-ին ԳԳ նախագահի ստորագրությամբ օրենք ընդունվեց ԳԳ կառավարության կազմի մասին: Այլ նախարարությունների թվում ստեղծվեց նաեւ ԳԳ ժառանգության նախարարությունը: ԳԳ նախարար լինելը, մեծ դժվարություններ չհանձնեցի:

խազակի հրամանով նստակառն ԳԳ զինված ուժերի գլխավոր Եսափի լուսն:

1993թ. ԳԳ նախագահի ադարատում իմնվեց նոր ինստիտուտ՝ ԳԳ գլխավոր ռազմական տեսչությունը, որի լուսն նստակառն ինձ: Կարող եմ ասել, որ զինծառայության 58 տարիներից 25-ը ծառայել եմ հայկական զինուժում, 10-ը՝ Գայլակյան Թամանյան դիվիզիայում, 15-ը՝ Գայլասանի բրոնի հանրապետության զինված ուժերում:

Արցախյան լուսնազմի օրենքն եւ այսօր էլ ազատամարտի մասնակիցների հետ զուրկելիս հաճախ եմ երախտիկ ջերմ խոսքեր լսում գեներալ Դալիբաբյանի հասցեին՝ որոշեա գործառնաճանար, հայ մարդ, Կազգեն բնորոշում են գերադրական ասիճանով:

Տարիների հեռվից այսօր ինչն էի հաճախ մտաբերում, ամենադժվար լուսնը:

Ամենադժվար լուսնն արդեցի, երբ սկսեցին զինակոծել Սեփանակերտը եւ հրադարակում զանգող կառավարության շենքը: Ես հրադարակում էի: Իմ երկարամյա զինծառայության ընթացքում ամենաբան, նվաստացուցիչ լուսն էր: Բոլորն իջել էին նկուղներ: Եկավ ուղիս՝ Կարագոյանը, եւ հորդրեց գնալ նկուղ: Զանգացի:

Այդ օրերին յուրաքանչյուր ռազմական գործողություն մեծ իրադարձություն էր մեզ համար: Գնում մեր ժողովրդի ջանքում էին անել անհնարին ու եթե հասնում էին դրան, հողու մեծ ուրախություն էին արդում: Թեկուզ ոչ մեծ ձեռնբերումներ էական նստակառնում ունեի մեր ժողովրդի անվստահության արդարական առանով:

Ըստ Ձեզ՝ ո՞րն էր կովի ամենաախաճանանս, վճռորոշ լուսնը:

Ինչուիսին էր, այդ ուսուցիչը, որը լուսն էր ինչուցնել փոստառական միջոցով: Մեմ չէին կարողանում մալրել Արցախի այդ տարածքը, ուր կուսակցի էին մեծաթիվ օժտակառն ուժեր՝ մեծ ստանալի մեր ժողովրդի համար: Գեներալական նախարարատական ախաճանից հետո մեզ հաջողվեց կատարել գործողությունը, եւ այդ ուսուցիչը վերացվեց: Իսկ մինչ այդ Սալիբյան էր:

Ինչուիսին էր հետագում ու Լաչինի միջանցիկ բացումը, որոշագի Երզրանի փակված Արցախը կարող էր մայր Գայլասանին:

Երբ գնում էին Լաչինի միջանցիկ բացումը, կուսակցական ուսուցիչներ մեզ հարցին. «Ձե՞ր վախենում, որ Արցախի ժողովուրդը կթողնի, կհեռանա»: Ասացի՝ ոչ: Եվ, իրով, թեեւ խորհրդային իխանության օրով Արցախի ղեկավարության աւնընդմեջ հայաբանների ժառանգանով մարդիկ սիդակառն հեռանում էին Ռոսասանի տարբեր վայրեր, սակայն այդ դժվարին ժամին չէին

Գեներալ Գուրգեն Դալիբաբյան

նախարար լինելը, մեծ դժվարություններ բաժին ընկան:

Միասին լննարկում էին եւ ուսում կայացնում: Ես որոշեա դրոշափոխում զինվորական, ինքը՝ Կազգեն գործիչ, լավ էին հասկանում միմյանց, փոխըմբռնում կար: Նա ասես իմ ուղին լուսն: Զեմ հիւում, որ երբեմն հակառակ, ասել՝ Գուրգեն Գարություն, այս բանն այսուր է: Գայլասանը՝ երբ նյարդայնանում էի, հանգստացնում էր ինձ: Նա ինձ էր հակասում, ես՝ իրեն, երկմանի, կատկածում չկար: Չի եղել, որ խանգարի ինձ: Միտք օգնում էր: Մարտական գործողությունների ղեկավարման լուսնառար ազատություն էր սկսել: Բարդ իրավիճակներում հայնկում էր այնտեղ, ու մարտիկները դժվարանում էին կատարել առաջադրանքը: Կազգենն ստեղծեց բանակը եւ արդարացի ամեն տեսակի զենք-զինամթերով:

Ինչ կմադրեք հայ զինվորին:

Առաջներում զինվորը մարտադաշտ էր գնում սվինով ու նստակով: Այսօր նրան վստահվում են հզոր զինսեխնիկա, զենք: Մեծացել է անճանական ժառանգանսականության չափը: Այսօր Ես կարտու է, որ յուրաքանչյուր զինվոր խիզախ լինելուց զատ, նախառաջ գրագետ լինի եւ սիրտեքի գեներալ: Ես եմ կարտուում հրամանատարի դերը: Լավ հրամանատարը հակասում եւ վստահում է զինվորի ունակություններին եւ գարագնում դրան:

Դատարակ մարդիկ այսօր էլ երախտագիտությամբ են հիւում ժառանգանք հարեա լուսնը Զեր մղումը: Այսօր Ես բան է փոխվել մեր կյանքում, նախկին ջերմություններ, սրացավության չեն արձագանգում ուրիշ հողերին: Փոխվել է Զեր վերաբերմունքը կյանքի նկատմամբ:

Ինձ Ես եմ դիմում, եւ ոչ միայն զինվորականները: Որոշեա անհաս, հայ մարդ՝ մեծ սիրով եմ վերաբերվում հայրենակիցներին: Բոլորին լուսն եմ հնարավոր ամեն ջանք գործարարում, որոշագի օգնեմ, օգնեմ՝ թեկուզ մարդկային ջերմություններ:

Չավով, այսօր մեր ազգային նկարագրին խորք բարեք են արձատարվում: Անարտությունը հարագի նկատմամբ, ընչաբաղդությունը դառնում են ընդհանուր հողեբառություն: Իտխում է՝ եթե ուզում ես, որ Իեզ հետ հազի նստեմ, ճեչի, կոտորի սկզբունքը: Փոխաթիվ ազգի համար այն մեծ վստահություն էր: Արցախը, մեզ միտք ճեչել են, գոնե մեմ մեզ չլուսն է ճեչել:

Որոշեա Երզրանի կյանքում եւ ավանդական մի հարց սալ՝ ինչ կմադրեքի հայ ժողովրդին:

Դալիբաբյան: Որքան էլ դժվար լինի, չլին Գայլասանը: Մի թողել Գայլասանն առանց հայրենի: Գիտեմ՝ դժվարություններ մեծ են, ա-

չով եկա իմ հայրենիքը: Այն հայրենիքը՝ երզրանը, կորցրիմ, գոնե եղածը դառնեմ, դաճողանեմ:

Դեռաբար է՝ Կանի՞ գավակ ունի գեներալ-գնդապետ Դալիբաբյանը:

Զինվորականին բնորոշ՝ որի եւ դուստր: Որիս՝ Կարագոյանը, 1954թ. ծնված, զինվորական է, գնդապետ: Մասնակցել է Ոսկեդարի, Ծառուկի, Մալիբյանի, Խոջալուի եւ Ես այլ մարտական գործողություններին: Պարագասովել է «Մարտական խաչ» առաջին աստիճանի Երզրանով: Ներկայումս ԱԳԴ-ի հակահարեքական լուսնարի կենտրոնում ԳԳ ներկայացուցիչն է: Ունի երկու որդի:

Զավակներս կյանքում իրենց տեղը գտել են, ղեկավարները գոն են նրանց ախաճանից: Մեր ընտանիքում գերիշխում են մարդկային հողեր արժեքները եւ սերը հայրենիքի նկատմամբ:

Ինչ թիգնետով է գրադվում Զեր ընտանիքը:

Իմ ընտանիքի անդամները թիգնետով չեն գրադվում: Զինվորականին իրեն թիգնետով, այլ գործերով չլուսն է կառնանքի: Պեք է լինվին, անմեցողոր նկրախ զինվորական գործին, իր միակ հողը լուսն է լինի հայրենիքը, նա արդարություն ու անվստահություն: Ես արդում եմ իմ ժողովրդի լուսն: Գուցե լավ չէ, որ հարագաներիս հարստություն չեմ թողնում, ոչինչ, թող ամեն ոք սերծի իրենը:

Եթե հնարավոր լինեք նորից սկսելու ...

Կրկին կանցնեի նույն ճանադարի:

Ախաճանի բերումով երեանում փչ եմ լինում: Առավելադաշտ սահմանային գոտիներում եմ: Կաբիտեսային ախաճանի չեմ սիրում: Նոլեմբերյանից Սերդի չկա մի Կառուկայի մեր հող, որին ուսուցիչային ժամանակներում թուրակառն սահմանը լավ եմ ուսումնասիրել: Այդ իմ սոցությունն օգնում էր ժառանգանական հարցերում ճիտ ուսում կայացնել: Սիրում եմ հայրենի բնությունը, հիւանում եմ նրա սանդուղակ արդյուններով, հիւանում կաների մարտադրություն: Եթե մի մասում, մի ավերակ չեմ տեսել, ուսով էլ լինի՝ գնում, տեսնում եմ: Դաճախ եմ հոստովի արգելող հրավիրում: Երբեւ չեմ կրակել որեւէ կենդանու ուղղությամբ: Բնությունը չի կարելի ոչնչացնել: Տնտեսական գործունեությամբ ժայտանավորված մարդը Երզրանում, ավերում է այն, վերցնում՝ առանց վերադարձնելու, եւ դա արեքային հետեաններ կուսնե: Թողնեքիս ասում եմ. «Կարողեք բնությունը: Գայրենիքը սիրելու համար լուսն է լավ ճանաչել ու հասկանալ բնությունը»:

Կարապետ, Բելգիա, Բրյուսել
Հարց - Հարգելի ժողովուրդի մեծամասնության, ամբողջ ազգային զարգացած երկրներից մեկում ես հասկացել եմ, որ այստեղ ես ժամանակին եղել է այնպես, ինչպես ներկայումս Հայաստանում է՝ մեծամասնություններ, կառուցվածություններ, կառուցվածություններ և այլն: Բայց ժամանակի ընթացքում դա չի կարող վերանալ, այլ թերևս հասնել նվազագույն աստիճանի, որպեսզի հասարակ ժողովուրդը երբեք չհասնի դրանից:

կան թերություններ, սակայն դրանց կողմից աշխատել ենք նաև հիմնական գործընթացները:
Ալեքսանդր Աղայանյան, Գերմանիա
Հարց - Հարգելի ժողովուրդի մեծամասնության, Հայաստանում մի քանի խոսվում է ազատ, անկախ, թափանցիկ ընտրությունների մասին, բոլորը համաձայն են դրան՝ թե երկրի նախագահը, թե արտգործնախարարը, վարչապետը, բազմազան կուսակցությունները: Ինչն է մասնաճյուղը, որ ամեն ազամ ընտրությունների թափանցիկ ու

հասնելու համար կամ ունեն երկար ժամկետում իրականացնելու այդ ծրագրերը: Մենք նոր ձևավորված կուսակցություն ենք, այսինքն՝ երկար մասնություն չունենք, սակայն դա մեզ չի վախեցնում, որովհետև թեկուզ կարճ, բայց հուսադրող ու լավ մասնություն ունենք: Մեր կարծիքով, կուսակցության թերությունները կապված են կուսակցության անդամության, տարածաշրջանի կառուցված աշխատանքներում եղած որոշակի ռեալիստիկ խնդիրների հետ, որովհետև լինելով ազատական կու-

են իրենց երկրի նկատմամբ ունեցած դասասխանակությունը:
Սիմոն Սարգսյան, Վանաձոր
Հարց - Հարգաբաժան ժողովուրդի մեծամասնության, ուրախ եմ, որ հնարավորություն ունեն «Ազգ» կայքէջից մեզ հարց հղել:
 Կցանկանալի իմանալ ձեր կուսակցության գաղափարախոսությունը, որքանով են կուսակցության մեջ ընդգրկված երիտասարդները, ինչ լուսններ եմ մտալով փառաբանական դասում ձեր

չէ մեզանում: Ձեր եւ որն Ղոնջեյանի ելույթները հուսադրող են: Կոալիցիա մտնելուց հետո ձեր տեսակետները կփոխվեն, թե՛ ոչ: Եթե ոչ, ինչպե՞ս եմ դասակարգում ձեր հարաբերությունները հանրապետականների եւ դաշնակցականների հետ:
Պատասխան - Ընդհակառակը իմ եւ Ղոնջեյանի ելույթների մասին ձեր հաճելի խոսքերի համար: Ուզում եմ ասել, որ Հայաստանի փառաբանական դասում այդքան լիչ չեն այն դասակարգումները, ու-

«Ազգ»-ի կայքէջի հարցերին դասասխանում է «Միավորված աշխատանքային կուսակցության» ղեկավար, ԱԺ դասգամավոր Գագեն Արսենյանը

Կա՞մ ժամանակ, երբ Հայաստանում այդ բոլոր խնդիրները կհասնեն նվազագույնի ու մենք վերադառնալու կունենանք մեր երազած հայրենիքը, մեր Հայաստանը: Նախադաս ընդհակալ եմ դասասխանի համար:

ներ մասնում եւ արդյունք են իրենց հայրենիքի ու երկրի հոգսերով, եւ իրենց կյանքի հիմնական խնդիրը համարում են ժամանակակից, կայուն հասարակություն ունենալը: Երկրորդ հարցին, թե ինչ հարաբերություններ են ունենալու մեր գործընկերների հետ: Առաջինը՝ գործնական հարաբերություններ են ՀՀԿ-ի, եւ ՀՀԴ-ի հետ: ՀՀԴ-ի հետ շարունակվելու է մեր գաղափարախոսական բանավեճը, որովհետև դա արդյունավետ են ծնվում այն հիմնական արժեքները, որոնք հետագայում դառնում են հասարակության սեփականությունն ու հասարակությանն առաջ տանող ուժը: ՀՀԿ-ի հետ մեր աշխատանքը շարունակվելու է: Շարունակվում են մեր սկզբունքները հետադարձադարձ իրադրությունները, որոնք հետագայում համար անընդունելի որևէ երեսույթ են նկատվում, ապա ամոլայնորեն շարադրում են դրանց վերաբերյալ մեր տեսակետները: Պարզապես կլինեն սեփականական որոշակի փոփոխություններ ու մենք կաշխատենք մեզ համար վիճելի հարցեր մեր գործընկերների հետ լծակներով առանձին եւ ոչ թե հասցնել Ազգային ժողովի միտքերի դաշինք: Սակայն դա ես բացառված չեմ:

Պատասխան - Մենք նույնպես նույն մտայնություններով ենք արդյուն Հայաստանում, ինչպես դու՛ արդյունք Բրյուսելում: Ամեն մի երկրի զարգացման ընթացքում կան անցումային փուլեր եւ կա այդ փուլից արժեքային համակարգով դուրս գալու խնդիր, ինչն ավելի նպաստակա համար եւ ավելի արդյունավետ է հասարակության համար: Մենք Հայաստանի նորագույն մասնության ժամանակակիցներ ենք եւ բոլոր փափագում ենք կառուցել մեր երազած հայրենիքը, սակայն ուզում են հայտնել, որ երազներին հասնելը մի քանի քայլ է զուգակցված լինի այդ երազների համար դասասխանում եւ համար զանգերով դրանց հասնելու դասասխանություններն ենք: Մենք մի քանի քայլ ենք անում մեր կյանքից սալու մեզ համար անենաթանկը՝ մեր ժամանակը, գիտելիքները, կյանքի հաճույքներից մեզ զրկելը, կառուցելու համար մեր հայրենիքը: Մենք մեր նախնիներից ժառանգել ենք այն հայրենիքը, որով այսօր հղափարում ենք եւ ամեն ինչ կանենք, որպեսզի մեր հետագա սերունդներին կանգնեն այն հայրենիքը, որով նրանք կհղափարեն:

արդար լինելը դրվում է հարցականի սակ:

Պատասխան - Այո, մի քանի քայլ ենք անում, որն Աղայանյան, որովհետև մեր անենալարետո խնդիրներից մեկն արդար ընտրությունների միջոցով իշխանություն ձեռավորելն է: Դա շատ կարեւոր խնդիր է եւ դրա հիմնական բաղադրիչը արդար ընտրությունների միջոցով իշխանության հասնելու գիտակցությունն է: Մենք «կոպում» ու դասասխանում ենք, (կոպում ենք լավ իմաստով), մեր ամբողջ նպատակն այդ համակարգը ամրագրելն է, որպեսզի այն չլինի ցնցումային, այլ՝ հաստատուն անցումային համակարգ: Ընտրությունների միջոցով գալիս են իշխանության, ընտրությունների միջոցով գնում են իշխանությունից, իսկ ամենազվազվոր խնդիրն այն է, որ իշխանությունը չլինի մի քանի քայլի քայլի անկայուն: Եթե անկայունության գաղափարը հանենք, ուսման կկարողանանք ազատ, արդար, թափանցիկ ընտրությունների միջոցով ձեռավորել իշխանություն:

սակցություն, մեր կուսակցության անդամներին չենք մարտադրում մեզանք լինել փառաբանական գործունեության մեջ եւ երբեք չենք էլ մարտադրի: Դա մեզ է լինի կուսակցության անդամների իմնաբույս ցանկությունը, որպեսզի անձնական, աշխատանքային, մասնագիտական գործունեությունից բացի նրանք զբաղվեն նաև կուսակցական գործունեությամբ: Մեր գաղափարախոսության հայեցակարգի բարձրագույն որևէ խնդիր չենք տեսնում, այն ընկալելի ու հասանելի է հասարակությանն ու նրա կողմից համադասասխան աջակցություն է ստանում:

կուսակցության կայուն շեղն առաջնությունը համար:

Պատասխան - Շատ կարեւոր հարց է բարձրացնում, որովհետև մենք իսկապես մեր հիմնական հույսը կառուցում ենք մեզ փոխադրվելու եկող երիտասարդ սերունդի հետ: Ինչու: Որովհետև երիտասարդները չեն տեսել խորհրդային գաղափարախոսության համակարգը, որի մեջ արդի ենք բոլորս: Երիտասարդներն ավելի ազատ են, եւ իսկապես անավելություն ունեն ազատական գաղափարախոսության կողմ լինելու: Երիտասարդության ընդգրկվածությունը մեր կուսակցության մեջ բավականին մեծ է, անդամների մոտ 40%-ին կարելի է համարել երիտասարդ, այսինքն ունենք երիտասարդ կուսակցություն: Ինչ լուսններ ենք մտալով երիտասարդության հետ կապված խնդիրներն ու դրանց լույսի ներքին փառաբանական դասում մեր կուսակցության կայուն շեղն առաջնությունը: Նախ ասեմ, որ փառաբանական դասում մենք մեր շեղն ունենք ու կունենանք, որովհետև ամեն ինչ չէ, որ որոշվում է ընտրությունների արդյունքով: Բաղադրականության մեջ լինել չի ցանակում մարտադիր ներկայացված լինել խորհրդարանում կամ փառաբանական այլ մարմիններում: Մենք մեր շեղն մեզանք ունենք, երկար ժամանակով ունենք: Հայաստանի փառաբանական կյանքում կլինի սերնդափոխություն, կգան այն երիտասարդները, ովքեր կարողանան այս գաղափարախոսության ներդրումները Հայաստանում, որովհետև մեր խորին համոզմամբ, Հայաստանն ազատական գաղափարախոսությունից այլ ընտրում չունի:

Վերջ Հարցությունյան, Ռուսաստան, Մոսկվա,

Հարց - Հայաստանի այսօրվա վիճակն ինձ հիշեցնում է հայքերի առակն այն մասին, որ ունանք կաղին ուսում են, ծառի արմատներն էլ փակում են:

Զանգի՛ սարի կղիմանա ծառը, եւ ձեր կարծիքով, ծառն ընկնելուց ունանք կվնասի, թե՛ ոչ:

Պատասխան - Սիրելի Վերջ, խնդիրն այն է, որ Ղոնջեյան Հայաստանի կյանքի մասին դասում եմ Մոսկվայում արդյունք: Բնականաբար, Ձեր հետաքրքրությունների համար կարող է հիմն ծառայել մասնակցից կամ ոչ հավասար արդյունքներից ստացած տեղեկությունները: Հայաստանն իր առջեւ ծառայած խնդիրների լուծման ճանապարհին է, կան բազմաթիվ թերություններ, բայց Հայաստանի ժողովրդի կյանքում ծառն ոչ չի փակում: Ուզում եմ նաև հավաստեցնել, որ այդ ծառն ամրանում է, եւ մեր բոլորի խնդիրը ծառի ամրացմանը նպաստելն է:

Լեւոն Ֆարմանյան, Երևան,

Հարց - Հարգելի ժողովուրդի մեծամասնության, ինչն էլ ուժեղ ձեր կուսակցությունը եւ ԵՊԿ կարի ունեցող ինչ թերություններ եմ տեսնում կուսակցության մեջ:

Պատասխան - Գնահատականներ սալը երեւի մեր ներքին խնդիրն է, սակայն մինչ օրս հասարակության համար որոշակի մեծ է դարձել լինել, թե ինչ բաղադրիչներով է ուժեղ մեր կուսակցությունը: Մեր կուսակցությունն առաջին հերթին ուժեղ է այն բանով, որ մենք բանական մարդիկ ենք, ունենք բանական մարդկանց թիւ, ովքեր հասկանում են, ունեն նպատակներ, ծրագրեր, ունեն համախոհներ: Ովքեր հասկանում են, որ բոլոր նպատակները հնարավոր չէ ներկայացնել կարճ ժամկետում, իրենց նպատակները

Հայկ Սարգսյան, Սալոնիկ, Գերմանիա

Հարց - 2003 թվականի նախագահական եւ ԱԺ ընտրությունների ժամանակ համակարգող աշխատանք եմ կատարել եւ եթե ոչ շատ, ապա 50%-ով սիրալից եմ ամբողջ գործընթացին, բացառված շեղյակ եմ այն մեխանիզմներին, որոնց օգնությամբ Ազգային ժողով մտա:

Այդ նույն մեխանիզմներով եմ մարտադրվում օգնել Հայաստանին ու նրա իշխանություններին այս անցումային բարդ օրացում:

Պատասխան - Շատ հուսադրող եմ, որ սիրալից եմ Հայաստանի ընտրական ամբողջ գործընթացին: Կարծում եմ, ՀՀ ընտրական գործընթացի ժամանակ կօգտագործենք փառաբանական մեջ ընդունված նորմալ գիտնացի բոլոր գործիքները, որպեսզի կարողանանք հասարակայնությունից ստանալ նաև ակնկալվող աջակցությունը: Ինչ վերաբերում է Հայաստանին օգնելու խնդրին, իմ համոզմամբ, Հայաստանին օգնելու խնդիր ընդհանրապես չկա, որովհետև մենք Հայաստանի փառաբանական ենք, որոնք ոչ թե օգնում, այլ մեզանք կրում

Պատասխան - Երիտասարդության մեջ լինել չի ցանակում մարտադիր ներկայացված լինել խորհրդարանում կամ փառաբանական այլ մարմիններում: Մենք մեր շեղն մեզանք ունենք, երկար ժամանակով ունենք: Հայաստանի փառաբանական կյանքում կլինի սերնդափոխություն, կգան այն երիտասարդները, ովքեր կարողանան այս գաղափարախոսության ներդրումները Հայաստանում, որովհետև մեր խորին համոզմամբ, Հայաստանն ազատական գաղափարախոսությունից այլ ընտրում չունի:

Արսեն Սողոմոնյան, Երևան

Հարց - Շատ լից դասգամավորներ կան, որոնց կարելի է լսել ու հասկանալ, ունենալով այնպիսի զգացում, որ ամեն ինչ վա-

Վարդան Շահրաբյան, Բեյրութ
Հարց - Ղոնջեյանի ղեկավարած ժողովուրդի մեծամասնության ղեկավարը չէ՞: Ձեզ քվե չեմ առաջարկում չէ՞ գործող իշխանությունների դասակարգումը: Կերպարան ձեր գործողությունների «սրամաքանությունը» (եթե այդպիսին կա), չի բացառվում կոմունիզմի ակնկալները լինելու մեր անցյալով, ինչպես նկատվում է ձեր կենսագրության մեջ:

Պատասխան - Երիտասարդության մեջ լինել չի ցանակում մարտադիր ներկայացված լինել խորհրդարանում կամ փառաբանական այլ մարմիններում: Մենք մեր շեղն մեզանք ունենք, երկար ժամանակով ունենք: Հայաստանի փառաբանական կյանքում կլինի սերնդափոխություն, կգան այն երիտասարդները, ովքեր կարողանան այս գաղափարախոսության ներդրումները Հայաստանում, որովհետև մեր խորին համոզմամբ, Հայաստանն ազատական գաղափարախոսությունից այլ ընտրում չունի:

ԼՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Գիրք-հուշարձան լրագրող ազատամարտիկի մասին

1991 թ. մարտ-1994 թ. դեկտեմբերին լույս տեսած 737 «Ազատամարտ» ԵՊՀ-ի հայրենասիրական մամուլի լույս տեսած մեծ գրանցվել է որդես ազատամարտի ղեկավարը և ազատամարտի արեգիկը: Դրանում իր կարևոր ներդրումն ունի Նորայր Մարությանը: Նրա ծննդյան 40-ամյակին (ծնվել է 1966 թ. փետրվարի 1-ին) է նվիրված երեւանում լույս տեսած «Նորայր Մարության - Նոր Աւարայի մասնագիրն ու զինուորը» գիրքը: Գրքի հեղինակը՝ Անուշ Գրիգորյանը վերջին տարիներին տարբերակաբար լույս է ընծայում գրքեր՝ նվիրված ազատամարտի ղեկավարին: ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի առաջին նախագահ Արթուր Մկրտչյան, ազատամարտի սպիտակագույն մասնակիցներ և ուրիշներ: Նա Նորայր Մարությանին նվիրել է 1999 թ. լույս տեսած «Ռազմագիտական հոդվածներ և ասեմախոսություն» աշխատությունը, որի նյութերն ընդգրկվել են ներկայացվող հատուկ «Էդիթ Թրիս» հրատարակչություն, Ա-5 չափսի 247 էջ), որի հովանավորն է Նոր-Նոր համայնքի թաղապետ Դավիթ Գրիգորյանը:

Նորայր Մարությանը ծնվել է ԼՂՀ Մարտկերտի շրջանի Ներին հողատիր զուգուր՝ բուսաբանության ոլորտում ընդհանուր հասնակում: Գրքի գլխավոր հերոսը ընդհանուր հասնակում էր, որ չհասցրեց սերունդը թողնել: 1992 թ. ավարտել է Երևանի Պետական համալսարանի լրագրության բաժինը և նույն տարին ընդունվել աստիճանագրող: Գործնական աշխատանքներ է կատարել Արցախյան բարձրագույն ԵՊՀ ռազմագիտական հասնակում: 1992 թ. ամռանից մինչև ծանր վիրա-

վորվելը 1993 թ. հունվարի 17-ին եղել է «Ազատամարտ» ռազմական հասնակի թղթակիցը արցախյան ռազմաճակատներում՝ մեկ ձեռնարկ գրելով, մյուսին՝ ինքնաձիգ զենքով, և մասնակցել է Մարտկերտի շրջանի ինքնապաշտպանական և ազատագրական մարտերին: Այնտեղ հավիսյանս փակել է հունվարի 19-ին: Թաղված է Մասիս ֆաղախ գերեզմանոցում: Ընդամենը 27 տարվա կյանք, իր իրեն ծնող ազգին անհուն նվիրվածությամբ:

Նորայր Մարությանը չի եղել սովորական լրագրող և ազատամարտիկ: Նա, ամենից առաջ, գաղափարական մարտիկ էր: Եվ այս գիրքը գալիս է մեկ անգամ ևս ազատագրելու այդ փաստը:

Գիրքը բաղկացած է վաղաճուրղ խմբագրի «Առաջնություն աստիճան» վերնագրված ներածական խոսքից (էջ 3-21) և հինգ բաժիններից:

Ներածականում Անուշ Գրիգորյանը արժեւորում է Նորայր Մարության լրագրողին, ազատամարտիկին, հային և մարդուն: Առաջին բաժինը (էջ 21-48) ծնողների, ընկերների, դասախոսների և այլոց վկայություններն են Նորայրի մասին: Երկրորդ բաժինը դարձնում է Նորայրի հրատարակված հոդվածները ԵՊՀ ժողովրդական կայանի ամբիոնի «Ժողովրդական» և Մարտկերտի շրջանային «Ջրաբերդ» թերթերում, «Ղարաբաղ» թերթի մասին (1911-1913) և «Արցախ» «Ազգագրական հանդեսում»՝ ժամանակակից հայրենասիրական գիտական ուսումնասիրությունները: «Ռազմագրություն» վերնագրված երրորդ բաժինը (էջ 94-145) ի մի է բերում Արցախյան ազատամարտի մասին Նորայր Մարությանի

հրատարակումները «Ջրաբերդ» ու հասկալի «Ազատամարտ» թերթերում: Դրանց մեջ կան առերեսույթ ազատամարտին չառնչվող, սակայն էապես ազգային այլ խնդիրներ, ինչպես նաև աղաղակող բողոքն անհավակն առաջադասման դեմ, ազգային արժանազատությանը սեր կանգնելու, օտարազորությունն արմատախիլ անելու, «մեր ազգային գոյության հիմք» հայոց լեզուն գործածելու և նման հարցեր:

«Ձրաբերդ»-ի նյութեր, փաստաթղթեր» վերնագրված չորրորդ բաժնում (էջ 145-173) տեղ են գտել Նորայրի մասին այլազան հրատարակումներում լույս տեսած գրություններ, նրա մասին բնութագրեր, Նորայրի ինքնակենսագրականը և նմանաբնույթ նյութեր: Վերջին հինգերորդ բաժնում (էջ 174-188) հրատարակվել են Նորայր Մարությանի լույս տեսած և նրա հասնակներում տարածված հրատարակումները սիրային ու հայրենասիրական թեմաներով:

Մեր կարծիքով՝ գրքի կարևորագույն հատվածը «Յուրաքանչյուր» է (էջ 189-241), որը բովանդակում է Նորայրի իր դրոշմակա ընկերական հնգյակի (անունների սկզբնաձևերի համադրմամբ՝ ԼԻՎԱՆ) անդամներից Անուշ Մարությանին ուղղված նամակները՝ գրված 20 մարտի 1988-1 մարտի 1989 ժամանակահատվածում: Սա, փաստորեն, Արցախյան բարձրագույն ժամանակագրություն է, ուղեկցված իրադարձությունների անկողմնակալ գնահատմամբ և խոր վերլուծությամբ: Այս էջերում իր բեղավոր ստեղծ երեւում է հայրենասեր, հայրենիքի նկատմամբ իր լուրջ գիտակցող ուսանողը, հա-

սուն, կայացած հայ անհատը, խորհրդային հակահայրենական առաջնորդության գործած վերջին դեմ ափից դուրս եկող ազատ լրագրողը: «Ղարաբաղի հարցը դա միայն ղարաբաղցիների հարցը չէ, դա համայն հայության հարցն է», գրում է Նորայրը (էջ 225), մինչդեռ Մոսկվան հետևյալ կերպ է «լուծում» այդ հարցը. «...զիստեմ, ամեն ինչ հասկանում են, որ ձեզ ճշտում են, հալածում են ձեր լեզուն, մեկնաբանում, ոտնահարում իրավունք, արժանազատությունը, որ աղաղակված չէ ձեր անձնական կյանքը և այլն, և այլն, մենք այդ ամենը հասկանում ենք, բայց դուր արագորոշում ենք մտաբանության կազմի մեջ, որ ձեզ սխտեմասիկաբար մորթում են» (էջ 224): (Կապելազ-Ներսիսյան, որ նաև ԵՊՀ երկրորդ, ԵԼԳԿ-ը են միջազգային կազմակերպությունները առաջնորդվում են այս «սրամաբանությամբ», և իրենց մունեթիկներն ունեն արդեն 77 բարձրագույն ասպաններում...) Իսկ ի՞նչ էր մեզ և անել: Ահավասիկ Նորայրի առաջարկված, ավելի քան այժմեական լուծումը. «Անժխտելի փաստ է, որ մենք մի ուրիշ ենք խրված մի ահավոր կոկորդոս: Եվ եթե ուզում ենք արդյունք, չպետք է թույլ տանք որ մեզ մարտն: Մենք լուրջ ենք և կամ խրված մեզնից այդ կոկորդոս, մինչև այս ԵՊՀ-ի սրբազան լիճի, կամ լուրջ ենք և դուրս մեկնում: Մենք չպետք է կույզ գնանք և չենք գնա: Այո, մենք ի՞նչ ենք, բայց կարող ենք ուրիշ լինել: Իսկ որդեսուղ ուրիշ լինենք, լուրջ ենք և ոչ թե էժանագին դիվանագիտություն խաղանք, այլ միասնական բռնուցի դառնանք: Միայն այդ դեպքում կզգանք մեր ուժը և հաճախ կստանանք նրա հետ» (էջ

239): Այսօրիսի դասողություններով հարուստ են Նորայրի նամակները, որոնցում, ինչպես հաստատում է Անուշ Գրիգորյանը, նա «արժանանում է հայ ժողովրդական և ազգային գաղափարաբանությունը, նաև հոգեբանութան գծեր ազգային ազատագրական դասախոսի հանգրուանում: Զարմանալի խորաբանություններ, հետադարձություններ և բազմակողմանիորեն լուծված և հայոց ազատագրական դասախոսի հիմնախնդիրները, ներկայացնում են ազգային հայեցակետեր, դասախոսի ռազմավարությունը» (էջ 241-242): «Յուրաքանչյուր» Արցախյան բարձրագույն դասախոսության և ազգային հոգեբանության ուսումնասիրողների համար կարևորագույն աղբյուր է:

Նախաձեռնված ազատամարտիկ Լյուսի Կարապետյանի մասին «Ջրաբերդ»-ի 1991թ. սեպտեմբերի 19-ի համարում լույս տեսած գրության մեջ Նորայր Մարությանը գրել է. «Գործնականությունը ... ոգու ուժակի վիճակ է, որ չի հանդուրժում անարժեքությունը, ցուցամոլությունը, գերությունը, ԵՊՀ-ի սրբազանը, որ լուրջ առաջնություն է ազգի ու իր ժողովրդի ցավերով, գիտակցված գնում է անգամ սույզ մահվանն ընդառաջ», ու ավելացրել. «Ուրիշներից ազատություն չեն մտնում, ուրիշ մեզ համար արյուն չի սալու, իսկ ազատությունը, դժբախտաբար, միայն արյամբ է ձեռք բերվում...» (էջ 95): Բառեր, որոնք եթե Նորայր Մարությանը 1991 թ. առնալով գրեց բանավոր, ապա 1993 թ. հունվարին գրեց իր իսկ արյամբ՝ մահից անցնելով անմահության:

ԳԵՂՈՐԳ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

Բաժնուկ «հյուղաստանական» շեշտադրումով

Բաց նամակ ՀՀ ԱԳԵ հյուղաստանական վարչության պետին

Գարգելի Թրեյանյան

Ես որոշեցի դիմել հարգողական և սովորական ձևով, քանի որ Դուք ինձ անսովոր ընթացքում անկարող գտնվելով անձնագրավորել Կանադայում գտնվող և սովորող մեր որդուն՝ Արամ Կարապետյանին և խնդրեցի դրական լուծում տալու համար դարձադիմում հարկադրելով ինձ դասի և Զեք օրենքի չկատարելու համար, արդեն երկու անգամ հետաձգել եմ այս դասական հարցը: Կարապետյանը չի ցուցաբերում որդես լուրջ դասասիրանող և չներկայացնելով դասարանին Ձեր փաստաթղթերը և համաձայնությունը՝ անցկացնել լուծումները առանց Ձեր ներկայության:

Ուզում եմ հիշեցնել Ձեզ, որ ի սկզբանե, դեռևս անցած տարվա սեպտեմբերին, Դուք երկու հակապակաս, նույնիսկ իրարանցող դասարանական դասախոսական դասերից, և հենց այդ անհեթեթ դասախոսներից սկսած «ակոսը թեկեց», հարցն ընթացավ սխալ ուղղությամբ:

Մեզ մեր դիմում բողոքում նույն էին, որ Արամին ֆաղափացու անձնագիր չստանալով և զիջելի որդես արժանացնելով, արևակարգ իրադրություն, մարդու սահմանադրական իրավունքների կոտորած խախտում, որ 77 օրենսդրությամբ այդ հարցը մեզ է լուծելի Կանադայում Գայասանի հյուղաստանության կողմից, ուստի ես մեզ իրազեկ եմ դառնում համադասարանական կազմակերպությունների դասախոսանալու

աշխատանքներին, մասնավորապես Կանադայում 77 դեսպանության հյուղաստանի դասարանությունները կատարող Լիլիթ Դավթյանին: Վերջինիս միակ, ոչ մի այլ ընթացքում չուներ որևէ առաջարկ և Արամին ուղարկել Կանադայից երեւան՝ զինվորական հասնակում կանգնելու համար: Դա միանգամայն անընդունելի և անհեթեթ առաջարկ է՝ ինչպես իր ծախսատարությամբ, այնպես էլ բազմաթիվ այլ խնդիրներ առաջացնելու առումով: Այդպես, Արամը մեզ է ներկայացրել Կանադայի դեսպանությունում ուսանողական վիզա ստանալու համար, ինչը, զինվորական հասնակում կանգնելու և նոր անձնագիր ստանալու հետ միասին կիսիկ ազատագրական սարվա մեծ մասը: Ինչպես գիտենք, օրենքով դա չի դասարանում, նույնիսկ հակառակը՝ այդ արհեստական ու բիրտ դասարանում օրենքի կոտորած խախտում է, և միանգամայն անհասկանալի է դարձնում Կանադայում Գայասանի դեսպանության գոյության իմաստը: Ձեր դասախոսանքից մեզ իմացանք միայն, որ «...Գարգելի ուսումնասիրություններից մարզվեց, որ Կանադայում 77 դեսպանության հյուղաստանի դասարանությունները կատարող Լիլիթ Դավթյանը Արամին անձնագրավորման գործի հարցում ընթացակարգային խախտումներ թույլ չի տվել և գործել է սահմանված կարգի շրջանակներում»: Եվ ոչ մի խոսք այն մասին, թե ինչ էր մեզ և անի ֆաղափացի Արամ Կարապետյանը

Կանադայում ժամկետային անձնագրով: Եվ ոչ մի ցանկություն՝ խորամուկ լինելու խնդր առաջարկի մեջ: Ինչ վերաբերում է ընթացակարգային խախտումներ թույլ չտալուն, դրա հետ դժվար է չհամաձայնել, քանի որ ոչինչ չեն ներկայացրել, անհնար է խախտել այդ ընթացակարգը: Ձեր երկրորդ դասախոսում Դուք արդեն ընդունում եք մեր հայոց օրինաչափությունը և բացատրում եք, որ անկարող եք կատարել օրենքով Ձեր վրա դրված դասարանությունը՝ համադասարանական ենթաօրենսդրական ակտերի բացակայության դեպքում:

Մեր խորին համոզմամբ ոչ թե մենք, այլ Դուք էիք դասարանի ահագնեղ այդ խնդրի գոյության մասին, քանի որ Դուք եք դասախոսանալու մեր դեռահաս հայրենակցի օրինական կարգավիճակի համար, նրա աղաղակության համար: Ոչ թե մենք, այլ Դուք մեզ է դասարանական գոյություններ ուղարկելի 77 համադասարանական մարմինների մասնավորապես 77 դեսպանության անձնագրային և վիզաների վարչություն, Երևանյան կամ հանրապետական զինվորական Արամ Կարապետյանի անձնագրավորման հարցը լուծելու համար:

Ձեր դասախոսանքները հիմք դարձան Կանադայում 77 նախկին դեսպան Արամ Դավթյանի անհեթեթ դասախոսանքի համար, որտեղ մեզ խորհուրդ է տրվում համբերությամբ լցվել և սղայել, մինչև համադասարանական օրենքի մեջ փոփոխու-

թյուններ կկատարվեն: Այդ դասախոսանքի հիմնադրույթները դարձադասարանական անհամարժեքություններ: Դուք ֆազատեղյակ եք, որ մենք Ձեր փոխարեն կատարելով Ձեր ուղղակի դասարանությունները, հանդիմացի ենք սարքեր այնպես թե սասնայական օրենքների հետ, դիմում բողոքներով դիմեցինք խնդրի հետ առնչվող և դասախոսանալու բազմաթիվ դասարանական կառույցներին, ընդհուր Գայասանության նախագահի աշխատակազմը, վերահսկողական ծառայությունը, դիմեցինք մարդու իրավունքների դասարանին, 77 զինվորին, 77 դասարանության նախարարությանը, 77 դեսպանության վիզաների և անձնագրերի վարչությանը, 77 դեսպանատեղի առաջին տեղակալին, 77 կառավարության աշխատակազմի դեկանին և այլն և այլն:

Դուք ֆազատեղյակ եք նաև, որ խնդիրը լայն հասարակական հնչողություն է ստացել, նրա մասին տարբեր խոսքեր տարբերակներում 8 ծավալուն հոդվածներ, հրատարակումներ, ֆեյլիտներ և բաց նամակներ են տարածվել: Ու թեև այդ հրատարակումներում Ձեր գործունեությունը, ավելի ծիս անգործությունը խիստ լուրջաբանությամբ է ներկայացվում, ոչ մի դասախոսանք այդպես էլ չստացվեց՝ դասախոսանքի նկատմամբ դասարանական կառույցներից: Դրանով իսկ Դուք փաստորեն ընդունեցիք այդ անհայտնության իրավացիությունն ու հիմնավորված լինելը:

Ավելին՝ այդ ոչ թե ես Ձեզ մեզ է դասի տալի, այլ Դուք մեզ է դասախոսականության կանչելի այդ թերի օրենքով Ձեզ այդպիսի անհամար և անճարակ ուղղության մեջ դնողներին, այսինքն՝ 77 կառավարությանը: Երբ ԱԳԵ-ի հյուղաստանական վարչության մեջ խոսքով և փաստով կատարվում է, որ անկարող է կատարել օրենքով իր վրա դրված դասախոսանքությունը և չի ընթացում այդ զավեցալի իրավիճակի դեմ, համակերպվում է նրա հետ, դա, կենքեք, իմ հասկացությունից վեր է:

Ուզում եմ հիշեցնել նաև, որ ես դասարան դիմեցի հենց Ձեր խորհրդով, որդեսուղի դասարանի դասարանությունը դեռևս հիմնով այս խնդիրը վերադարձնելու համար: Այդ դեպքում ինչպե՞ս կատարվում չի համարենք Ձեր դասարան չներկայանալու և արհեստականորեն ամեն կերպ այս «դիվանագիտական» ֆաբլուկը երկարաձգելը:

Այս խնդրի հետ կապված զավեցալի դեպքում անողական են, սակայն վերջին ներքաղից դարձավ այն, որ Դուք, ի դասարան դասախոսանալու լինելով Արամին անձնագրավորման համար, մեզ հորդորում եք դիմել դասարանին, բայց խնդրում եք նրա անձնագրավորման հետ կապված հայոց մերժել: Ծիծաղաբար, անհեթեթ ու անօգնական խնդրանք: Այստեղ որևէ սրամաբանություն փնտրելու անիմաստ է:

ԳԵՂՈՐԳ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

Նորամուտը նշանավորվեց ջախջախիչ Պարսուքյանը

Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությունում երեկ իրենց առաջին հանդիպումներն անցկացրին «Ի» խմբում ընդգրկված հավաքականները: Առանձնադեպ մեծ հետաքրքրություն էր ստանում առաջնության նորեկ Ուկրաինայի և նման խումբ ստուգաստների մասնակցության զգալի փորձ ունեցող, սակայն նշանակալի հաջողությունների չհասած Իտալիայի հավաքականների մրցավեճը: Բնականաբար, ողջ Ուկրաինան այդ օրը հետևում էր իր հավաքականի մրցելույթին: Հասկանալի է, որ Ուկրաինայի կառավարությունը հիմնարկ-ծեղնարկությունների ղեկավարներին խորհուրդ էր տվել այդ խաղը դիտելու նմաստով աշխատավայրերում աշխատակիցների համար նրա ստանդարտը պայմաններ ստեղծել և ընթացումով մոտենալ ֆուտբոլասերների հետաքրքրությանը: Բանն այն է, որ Կիևի ժամանակով խաղը սկսվում էր 16-ին՝ աշխատանքային օրվա ավարտից 2 ժամ օրս: Բացի այդ առաջարկվել էր ողջ երկրով մեկ ծածանել ուկրաինական դրոշմերը:

Յակով, Ուկրաինայի հավաքականի ղեկավարը և խումբի ղեկավարը կրած Պարսուքյանը փչացրեց ուկրաինացիների տնական տրամադրությունը: Արդեն առաջին խաղակեսում հավի Ալոնսոն ու Վիլյան 2 անգամ գրավեցին ուկրաինացիների դարպասը: Ընդմիջումից հետո Վիլյան իր երկրորդ գոլը խփեց՝ իրացնելով առաջնությունում նշանակված առաջին 11 մ հարվածը: Իսկ խաղավեջում Տոբան ավարտեց իտալացիների ջախջախուրդը (4-0): Իտալիայի Ուկրաինա խաղում գրանցված հա-

«Արսենալի» ֆուտբոլիստը դարձավ Իտալիայի հավաքականում աշխարհի առաջնություններում երբևէ հանդես եկած ֆուտբոլիստներից ամենաերիտասարդը (19 տարեկան 41 օրական): Նախկին ռեկորդը պահպանում էր իտալացի Գեորգիոս Գեորգիոսը, որը 1994 թ.-ին ԱՄՆ-ի աշխարհի առաջնությունում խաղադաշտ էր դուրս եկել 20 տարեկան 161 օրական հասակում:

«Ի» խմբի մյուս խաղում ուժերը չափեցին Թունիսի և Սաուդյան Արաբիայի հավաքականները: Առաջին խաղակեսում թունիսցի ժազգիրն բացեց հաշիվը: Երկրորդ խաղակեսում Սաուդյան Արաբիայի ֆուտբոլիստներ Ալ Կախսանին և Ալ Ջաբերը առաջ մղեցին իրենց թիմին: Սակայն նրանց վիճակված չէր հաղթելու: Ավելացված ժամանակի երրորդ րոպեին թունիսցի ժազգիրն թիմին փրկեց Պարսուքյանից: Գրանցվեց մարտական ոչ-ո՛ի (2-2):

Բրազիլացիներն սկսեցին ռեկորդային ցուցանիշով

Աշխարհի հնգակի չեմպիոն Բրազիլիայի հավաքականն իր շիջուկի Պարսուքյանությունն սկսեց խորհրդային ընթացումը նկատմամբ տնային դժվարին հաղթանակով: Բրազիլացիներին հաղթանակ Պարսուքյանը Կալայի խփած միակ գոլը: Բրազիլացիներին չհաջողվեց ցուցադրել իրենց հասուն խաղը: Ըստ թույլ խաղացին Ադրիանոն ու Ռոնալդոն: Կեռնիս 69-րդ րոպեին գլխավոր մարզիչ Կառլոս Ալբերտո Պարսուքյանը ստիպված էր փոխարինել:

Այս հաղթանակի շնորհիվ Բրազիլիայի հավաքականն աշխարհի առաջնություններում նոր ռեկորդ սահմանեց: Դեռ ոչ մի հավաքականի չի հաջողվել աշխարհի առաջնություններում 8 անընդմեջ հաղթանակ տանել: Նեյմը, որ դրանցից 7-ը Բրազիլացիները տարել էին 2002 թ. առաջնություններում՝ հաղթելով բո-

ժի կասարեն: Առաջինը կասարեցիմ, մնաց վեցը:

Չե Ռոբերտո (Բրազիլիա)-Մեր գործողությունների վրա ազդեց նախանկատելի հուզմունքը: Ընդհանուր առմամբ գոհ եմ արդյունքից: Հաղթանակը լավ կարծիք էր փոխանցում և այժմ հանգստի կարող եմ նախադասարանսովել հաջորդ հանդիպմանը:

Կակա (Բրազիլիա)-Նման հանդիպումներում առաջին րոպեից է սկսվում ոչ թե ֆիզիկական Պարսուքյանությունը, այլ հոգեբանությունը: Իսկ Բրազիլացիներն առաջնությունում դեռ ցույց կան իրենց բնորոշ կրակոս խաղը:

Յուսիմ Եմուհին (Նիդերլանդներ)-Մեզ արժանի չէինք Պարսուքյան և կարող էինք չդառնալ: Պարսուքյան մի լավ կորցրինք զգոնությունը:

Իվան Կլասնիչ (Նիդերլանդներ)-

լոր հանդիպումներում և նվաճելով աշխարհի չեմպիոնի շիջուկը: Այսօրվա, Բրազիլացիները գերազանցեցին իսպանացիներին ռեկորդ, որոնք 1934 և 1938 թթ. աշխարհի երկու առաջնություններում 7 անընդմեջ հաղթանակ էին տանել: Նեյմը, որ Բրազիլացիները հնարավորություն ունեն եւս մեկ ռեկորդ սահմանել, եթե հասնեն մինչև եզրափակիչ և ոչ մի Պարսուքյան չլին առաջնությունում: Այդ դեպքում նրանց անդամների խաղերի ցարքը կհասնի 14-ի: Իսկ առայժմ Բրազիլացիների զավակայն արդյունքն անդամների 13 խաղերն են (1958-1966 թթ.):

Չեաբրազիլացի են խաղի մասին ֆուտբոլիստների կարծիքները.

Կաֆու (Բրազիլիա)-Խաղից առաջ տղաներին ասել էի, որ դեմի բարձունքը յոթ հաղթանակ էր խա-

Մեզ աս հիասթափված եմ, քանի որ այլ արդյունք էինք սպասում: Բրազիլացիները խելացի ֆուտբոլ ցուցադրեցին: Նրանք գոյալին մեկ լավ ունեցան և օգտագործեցին:

Բրազիլացիների գլխավոր մարզիչ Կառլոս Ալբերտո Պարսուքյան իր գոհունակությունն է հայտնել խաղի արդյունքից, զսնելով, որ թիմը դրսեւորեց իր իրական հնարավորությունները 60-70 տոկոսը: Ըստ նրա, հետագա հանդիպումներում ֆուտբոլիստներն ավելի լավ խաղ կցուցադրեն: Ինչ վերաբերում է խորհրդային, ապա Պարսուքյանի կարծիքով, մրցակիցը բավական մարտունակ կոլեկցիա էր:

Չեաբրազիլացի են, որ ըստ խաղից հետո Բրազիլիայում անցկացված հարցման, ֆուտբոլասերների երկու երրորդը դժգոհ է մնացել հավաքականի ելույթից:

Չեաբրազիլացիները քվեր և փաստեր

Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության մասնակից 32 հավաքականներում հայտնվողներն են 736 ֆուտբոլիստներ: Ուսումնասիրելով հայտերը, ներկայացնում ենք Չեաբրազիլացիները քվեր և փաստեր մասնակիցների վերաբերյալ:

10 հավաքականներում (Անգլիայի՝ 10, Զոնդ, Կեմբրիջ, Ուոլվոս, Իտալիայի՝ Ռեյնս, Ֆարբագաս, Կոս դիվոարի՝ Կոլո Տուրե, Էրոն, Եվեյցա-Րիայի՝ Ջոնո, Սենդերոս, Բրազիլիայի՝ Ժիլբերտո Սիլվա, Գերմանիայի՝ Լեման, Գոլանդիայի՝ վան Պերսի, Տոգոյի՝ Ադեբայոն, Ֆրանսիայի՝ Անրի, Եվեյցիայի՝ Յոնկո-Պերսի, 13՝ Միլանը, 12-ական՝ Մանչեսթեր Յունայթեդը՝ ու Յուվենթուսը:

▼ Աշխարհի առաջնության մասնակիցներից 103-ը հանդես են գալիս Անգլիայի առաջնությունում, 75-ը՝ Գերմանիայում, 61-ը՝ Իտալիայում:

▼ Միայն Իտալիայի և Սաուդյան Արաբիայի հավաքականներն են ամբողջությամբ կազմավորված երկրի ֆուտբոլիստներով: Անգլիայի և Գերմանիայի հավաքականներում միայն մասնակից ֆուտբոլիստներ են հանդես եկողական ֆուտբոլիստներ: Իսկ ահա Կոս դիվոարի հավաքականի բոլոր 23 ֆուտբոլիստներն էլ լեգեոնականներ են: Տոգոյի ընտանիքում միայն մեկը լեգեոնական չէ, Չեմբիայի և Ավստրալիայի հավաքականներում հանդես են գալիս միայն երկուական երկրացի ֆուտբոլիստներ:

▼ Հավաքականում խփած գոլերի քանակով յուրօրինակ ռեկորդակիրն Իրանցի Ալի Դահեյինն է (109 գոլ): Լավագույն երջակում են նաև Սեբեռն Ջոնը (Տիմոր-Լեստե և Տոգո, 65 գոլ) և Բրազիլացի Ռոնալդոն՝ 59 գոլ: Չեաբրազիլ է, որ Ալի Դահեյինն ավելի ցածր գոլ է խփել, քան Գերմանիայի հավաքականում ընդգրկված բոլոր ֆուտբոլիստները միասին (107 գոլ): Իրանի հավաքականում ընդգրկված ֆուտբոլիստների հաշիվին ընդհանուր առմամբ գրանցված է բոլորից ցածր՝ 207 գոլ: Հաջորդ տեղերում են Սաուդյան Արաբիան (190 գոլ) և Բրազիլիան (172): Իսկ ահա Գերմանիայից 20 ֆուտբոլիստները հավաքականում խփել են ընդամենը 42 գոլով:

▼ 736 ֆուտբոլիստներից 18-ը ազգային հավաքականի կազմում 100 են ավելի խաղ են անցկացրել: Յուրօրինակ ռեկորդակիրը Սաուդյան Արաբիայի 34-ամյա դարձած Մուհամեդ Ալ Դեայան է (181 խաղ): Նրան հաջորդում են Կառլոս Ալբերտո Պարսուքյանը (178), Սամի Ալ Ջաբերը (Սաուդյան Արաբիա)՝ 160, Իրանցի Ալի Դահեյինն՝ 147 և Բրազիլացի Կաֆուն՝ 138:

▼ Միջին արդյունավետության լավագույն ցուցանիշը Պարսուքյանն է ավստրալացի Ալի Թոմփսոնին, որն անցկացրած 20 խաղում խփել է 21 գոլով (միջինը՝ 1,05 գոլ): 2-րդ ցուցանիշն ունի Ալի Դահեյինն՝ 0,74 (109 գոլ 147 խաղում):

▼ Գլխավոր մարզիչներից ամենաերիտասարդը Մարկո վան Բասենն (Գոլանդիա, 41 տարեկան 221 օրական) ու Յուրգեն Կլինսմանն են (Գերմանիա, 41 տարեկան 314 օրական): Ամենաառեղ Տոգոյի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Օսոն Պիլիստերն է (68 տարեկան 197 օրական):

▼ Առաջնության մասնակիցներից ամենաառաջինը Չեմբիայի հավաքականի հարձակվող Յան Կոլերն է (100 կգ): Իսկ ամենաթեթևը ֆուտբոլիստը մեխիկացի Գոնսալո Պիմենտան է (54 կգ): Միջին լեռնով հավաքականների ամենաառաջինը Ավստրալիայի ընտանիքն է (80,57 կգ), իսկ ամենաթեթևը դարձյալ մեխիկացիներն են (69,87 կգ):

▼ Չորս ֆուտբոլիստ 2 մ-ից բարձր հասակ ունեն: Նրանք են Յան Կոլերը (Չեմբիա, 202 սմ), Ալիկու ժիզի-ձը (Սերբիա, 202 սմ), Ժելկո Կալաչը (Ավստրալիա, 202 սմ) և Դենիս Լոուրենսը (Տիմոր-Լեստե և Տոգո, 201 սմ): Ամենացածրահասակ ֆուտբոլիստը Եվադոյի Ջիլիսիան Լարան է (162 սմ): Միջին հասակով ամենաբարձրահասակը Սերբիայի հավաքականն է (184,87 սմ), ամենացածրահասակը մեխիկացիներն են (176,22 սմ):

▼ Առաջնության ամենաերիտասարդ ֆուտբոլիստն անգլիացի Թոմ Ուոլկոսն է (16.03.1989 թ.), որը մրցադաշտի բացման օրը 17 տարեկան 85 օրական էր: Ամենաառեղը թունիսցի դարձած Մուհամեդ Ալի Բուսնի-ժելն է (13.04.1966 թ.)՝ 40 տարեկան 57 օրական: Միջին արժիվով ամենաառեղը Տիմոր-Լեստե և Տոգոյի հավաքականն է (29,04), ամենաերիտասարդը՝ Գերմանիայի ընտանիքն (24,70):

▼ Բոլորից ցածր ֆուտբոլիստներ աշխարհի առաջնությունում ներկայացնում են «Արսենալը»: Թիմի 15 ֆուտբոլիստները հանդես են գալիս

Ոգելից խմիչներն ու ղոռնոգրաֆիան արգելվում են արաբ ֆուտբոլիստներին

Ֆրանկֆուրտի «Ռոյալ» հյուրանոցի աշխատակազմը ստիպված էր հասնել նախադասարանսովել Սաուդյան Արաբիայի հավաքականի հյուրընկալմանը: Կեռնիսեր, որ հայտնի են կրոնական ավանդույթների խիստ լիցիտիվացմամբ, մի քանի օր հանցներ էին առաջարկել հյուրանոցի ղեկավարությանը:

Ինչպես հայտնի է, Սաուդյան Արաբիայում ակտիվ օգտագործում ու ղոռնոգրաֆիայի սարածումը ծանր հանցագործություն են համարվում:

Ուսի Գերմանիայում եւս արաբ ֆուտբոլիստները ձգտելու են նման բարեբեկ հեռու մնալ: Այդ ժամանակվա հյուրանոցի բարեբեկ ու ռեսուրսներից վերացված են ակտիվային խմիչները, իսկ համարներում կանգնված ղոռնոգրաֆիա ցուցադրող հեռուստատիվները: Հյուրանոցի ցրակայում եւս կարգվելի ակտիվային խմիչների և երոսի ֆիլմերի վաճառքը: Ուսիկանությունն էլ խստորեն սկսելու է հյուրանոցը՝ արգելելով անբարյակալան կանանց մուտքը:

Ավիաուղեւորները եւս հաղորդակից կլինեն ֆուտբոլին

Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության Պարսուքյանական հովանավոր Emirates ավիաընկերությունը գնել է բոլոր 64 խաղերի ցուցադրման իրավունքը: Նախատեսվում է ավիաընկերության ինֆորմացիոն քաղաքականությանը: Ավիաընկերությունը հոգացել է նաև իր ուղեւորների մասին: Աշխարհի 16 օդանավակայաններում տեղադրվել են մեծ հեռուստակայաններ, որոնց շնորհիվ ավիաուղեւորները մինչև քաղաք կարող են դիտել առաջնության հանդիպումները: Կեռնիս ավիաընկերությունը 195 մլն դոլարի հովանավորական ժամանակահատվածում կհրապարակի: Այն կգործի 2007-2014 թթ.: Սա ընկերության Պարսուքյան մեջ ամենաբարձր հովանավորական ժամանակահատվածն է:

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ՄԻԺԻ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կրթության դերը եւ աղազան Հայաստանում

ժողովրդավարական, սոցիալական աղար ու սոլիդար
դասակարգային զարգացման համար

ՄԻԺԻ-ի կազմակերպած
Քաղաքացիական կոնֆերանս

17 հունիս 2005, ժամը 15:00-17:00.

«Կոնգրես» հյուրանոց, «Պիկասո» դահլիճ

Քաղաքացիական կոնֆերանսը նախաձեռնել է Իրականացնում է Մարդու իրավունքների եւ ժողովրդավարության ինստիտուտ՝ ՄԻԺԻ հայաստանյան անկախ ոչ կառավարական կազմակերպությունը:

Վերոնշյալ քաղաքացիական կոնֆերանսին ներկայացվելու եւ մեղմակցվելու են ՀՀ քաղաքացիների ու բնակիչների, ինչպես նաեւ ՀՀ ժողովրդավարական քաղաքացիական շարժումների եւ կրթության ոլորտի փորձագետների դիրքորոշումները, նկատարումները եւ վերլուծությունները Հայաստանի կրթական քաղաքացիական հիմնական խնդիրների մասին: Քաղաքացիական կոնֆերանսի հիմնական մասնակիցները կլինեն ս.թ. մայիս-հունիս ամիսներին ՄԻԺԻ-ի կազմակերպած քաղաքացիական կոնֆերանսներ ծրագրի մասնակիցները, ՀՀ ժողովրդավարական կրթության ոլորտի մասնագետներ ու գործիչներ, կրթության ոլորտում ներգրավված դեռակազմակերպություններ:

Հրավիրում ենք խնդրով մտախոհ բոլոր մարդկանց մասնակցելու եւ ներդրում ունենալ:

խնդրում ենք գրանցվել ՄԻԺԻ Կենտրոնում մինչեւ ս.թ. հունիսի 16-ը, ժամը 18:00, ստորեւ նշված կադրի միջոցներով:

Մարդու իրավունքների եւ ժողովրդավարության ինստիտուտ՝ ՄԻԺԻ
Երևան, 7 հունիսի 2005

ՄԻԺԻ Կենտրոն՝ Այգեձոր 4/1, Երևան 0019, Հայաստանի Հանրապետություն
Հեռ./Ֆախ: (374-10) 26-47-12, Բջջային: (374-91) 43-21-19
E-mail: ldhr@web.am,
www.ldhr.am

Ցավակցական

Երևանի Արաբկիր համայնի թաղապետարանը իր ցավակցությունն է հայտնում ՀԶՈՒ գլխավոր ԵՍԻԻԻ հեծախուզության վարչության ղեկավարին:

Բաւենցի Ազոյանի

մահվան կադակցությունը:

Արաբկիր թաղապետարան

Հայտարարություն

2006 թվականի հունիսի 14-ին հասարակվել է ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության Գնումների դասակարգման տեղեկագրի N 10՝ (90) համարը, որում հրապարակվել են 6 գլխավոր գնման ժամանակաճակատներ, 6 գլխավոր գնման ժամանակաճակատների փոփոխություններ, 67 բաց մրցույթի հայտարարություններ, 113 կնված գնման ժամանակաճակատների մասին հայտարարություններ:

ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի
նախարարություն

ՐԱԴԻՈՒՆ ԼՈՒՐԸ՝ ԱՌԱՋԻՆ ԱՎԻՔՈՎ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՈՍԳԻՈՒ «ՈՍԳԻՈՒՆԻ»

լրատվական-վերլուծական ծրագիր ամեն օր՝ ուղիղ եթերում ժամը 6.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 (հայերեն եւ ռուսերեն), 17.00, 18.00, 22.00, 23.00

Օմբրեաշիվ լրատվություն՝ On-line ռեժիմով

www.armradio.am

ՕՍԳԻՈՒՆԻ ԼՈՒՐԸ՝ ԱՌԱՋԻՆ ԱՎԻՔՈՎ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՈՍԳԻՈՒ «ՈՍԳԻՈՒՆԻ»

Տեղեկացում ենք ձեզ, որ 2006 թ. հունիսի 30-ին ժամը 12:00 - 13:00 ժամը ՀՀ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՈՍԳԻՈՒՆԻ ԼՈՒՐԸ՝ ԱՌԱՋԻՆ ԱՎԻՔՈՎ-ի 2-րդ վոյ, 9-հարկան սեփական ընկերության բաժնեատերերի արժեքի ընդհանուր ժողովը:

ՕՐԱՊՐՈԳ

1. Բաժնեատերերի արժեքի ընդհանուր ժողովի հարցի հանձնաժողովի անդամների ընտրություն:
2. Ընկերության ֆինանսադատական գրեթեմոնային ստանդարտների ներկայացումը:
3. Ընկերության 2006 թ. արժեքի ֆինանսադատական գրեթեմոնային ստանդարտների վերաբերյալ վարչապետի հանձնաժողովի եզրակացությունը:
4. Ընկերության 2006 թ. արժեքի ֆինանսադատական գրեթեմոնային ստանդարտների հարցի վերաբերյալ անդամների արժեքի ընտրություն:
5. ՀՀ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՈՍԳԻՈՒՆԻ ԼՈՒՐԸ՝ ԱՌԱՋԻՆ ԱՎԻՔՈՎ-ի վարչապետի հանձնաժողովի անդամների ընտրություն:
6. ՀՀ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՈՍԳԻՈՒՆԻ ԼՈՒՐԸ՝ ԱՌԱՋԻՆ ԱՎԻՔՈՎ-ի խորհրդի անդամների ընտրություն:

Բաժնեատերերի արժեքի ընդհանուր ժողովի մասնակցության իրավունք ունեցող բաժնեատերերի ցուցակը կազմված անաթիվը ստանալով է՝ 2006 թվականի հունիսի 12-ը:

Բաժնեատերերի արժեքի ընդհանուր ժողովի մասնակցության գրանցումը սկսվում է 2006 թ. հունիսի 30-ին, ժամը 11:30-ին:

Բաժնեատերերի արժեքի ընդհանուր ժողովի մասնակցության հարցի վերաբերյալ տեղեկությունները եւ արժեքի ընտրության կարգը կարելի է ստանալ հիմնովի 2006 թ. հունիսի 20-ին յուրաքանչյուր աշխատանքի օր ժամը 11:00-ից 15:00, էլ. երևան Գառնեցի 2-րդ վոյ, 9-հարկան:

Տրամադրվող տեղեկությունները եւ արժեքի ընտրության կարգը կարելի է ստանալ հիմնովի 2006 թ. հունիսի 30-ին բաժնեատերերի արժեքի ընդհանուր ժողովի անաթիվը ստանալով:

1. Ընկերության 2006 թ. արժեքի ֆինանսադատական գրեթեմոնային ստանդարտների հարցի վերաբերյալ անդամների արժեքի ընտրություն:
2. Ընկերության 2006 թ. արժեքի ֆինանսադատական գրեթեմոնային ստանդարտների հարցի վերաբերյալ անդամների արժեքի ընտրություն:
3. Ընկերության վարչապետի հանձնաժողովի 2006 թ. արժեքի ֆինանսադատական գրեթեմոնային ստանդարտների եզրակացությունը:
4. «Աստու-արտի» ՍՊԸ կողմից սկսված «ՀՀ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՈՍԳԻՈՒՆԻ ԼՈՒՐԸ՝ ԱՌԱՋԻՆ ԱՎԻՔՈՎ» 2006 թ. արժեքի ֆինանսադատական գրեթեմոնային ստանդարտների եզրակացությունը:
5. «ՀՀ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՈՍԳԻՈՒՆԻ ԼՈՒՐԸ՝ ԱՌԱՋԻՆ ԱՎԻՔՈՎ» 2006 թ. հունիսի 12-ի կարգադրության կարգի անաթիվը ստանալով:

ՀՀ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՈՍԳԻՈՒՆԻ ԼՈՒՐԸ՝ ԱՌԱՋԻՆ ԱՎԻՔՈՎ

Հ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է բաց մրցույթ՝ էմիսիոն գործառնությունների վարչության Դրամաբանության կարգավորման եւ դրամական դասակարգման կառավարման բաժնի «Տնտեսագիտական համար»:

Մրցույթին կարող են մասնակցել այն ֆալգաբացիները, որոնք ունեն՝

- բարձրագույն տնտեսագիտական կրթություն եւ 1 տարվա աշխատանքային փորձ տնտեսագիտական ոլորտում, կամ բարձրագույն ոչ տնտեսագիտական կրթություն եւ 2 տարվա աշխատանքային փորձ տնտեսագիտական ոլորտում:
- գիտելիքներ հետեւյալ ոլորտներում՝ մակրոէկոնոմիկա, տնտեսական վիճակագրություն, միկրոէկոնոմիկա, բանկային օրենսդրության եւ նորմատիվ դասի սիրադասում, հաշվառման հարցեր, էկոնոմետրիկական վերլուծության եղանակներ, հայերեն, անգլերեն եւ ռուսերեն լեզուների իմացություն:

Մրցույթին մասնակցելու ցանկացողները մինչեւ հուլիսի 15-ը կարող են դիմել ՀՀ կենտրոնական բանկի աշխատակազմի անձնակազմի կառավարման բաժնի՝ ներկայացնելով հետեւյալ փաստաթղթերը.

- դիմում (ձեռք սրվում է ՀՀ կենտրոնական բանկում եւ գեներալն է ՀՀ կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում - www.cba.am)
- իմնականագրություն (ռեզյումե)
- կարգերի հավաքածու անձնական թերթիկ (ձեռք սրվում է ՀՀ կենտրոնական բանկում եւ գեներալն է ՀՀ կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում - www.cba.am)
- անձնագիր, անձնագրի դասձեռն
- սոցիալական ֆաթ, սոցիալական ֆաթի դասձեռն
- դիմում, դիմումի միջուկ, դիմումի եւ դիմումի միջուկի դասձեռններ
- զինգրույկ, զինգրույկի դասձեռն (արական սեռի ներկայացուցիչների համար)
- աշխատանքային գրույկի դասձեռն
- երկու գունավոր լուսանկար, 3x4 չափսի

Հեռախոսահամարներ՝ 56-14-40 եւ 06-34 (ներքին)

ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՍՏՐՈՒՄ ԿԱՑԱՆՈՒՄ

Պետական կազմակերպության գործառնությունների կառավարման կենտրոնի կողմից հրավիրված է անոթի վաճառ, որը սեղի կունենա 2006 թ. հունիսի 5-ին, ժամը 12:00-ին ստանկոտի ենթում, է. Գալստ (տրվում):

N	Վաճառվող օբյեկտի անվանումը	Դասը	Վաճառի քանակը, հազ. ոչ.	Անոթի մասնակցության վճարը
1	Պարտադիր հարկաբանություն I հարկ	գ. Պարտադիր	3400000	170000
2	Պարտադիր հարկաբանություն II հարկ	գ. Պարտադիր	3400000	170000
3	Պարտադիր հարկաբանություն III հարկ	գ. Պարտադիր	1486000	74300
4	Պարտադիր հարկաբանություն IV հարկ	գ. Պարտադիր	630000	31500
5	Պարտադիր հարկաբանություն V հարկ	գ. Պարտադիր	630000	31500
6	Ստանդարտի թիվ 2 մրցույթ	գ. Ստանդարտ	2142000	107100
7	Պարտադիր հարկաբանություն VI հարկ	գ. Պարտադիր	2570000	128500
8	Պարտադիր հարկաբանություն VII հարկ	գ. Պարտադիր	2268000	113400
9	Ստանդարտի թիվ 1 մրցույթ	գ. Ստանդարտ	4536000	226800
10	Պարտադիր հարկաբանություն VIII հարկ	գ. Պարտադիր	3528000	176400
11	Պարտադիր հարկաբանություն IX հարկ	գ. Պարտադիր	3528000	176400
12	Պարտադիր հարկաբանություն X հարկ	գ. Պարտադիր	2721000	136050
13	Պարտադիր հարկաբանություն XI հարկ	գ. Պարտադիր	2721000	136050
14	Պարտադիր հարկաբանություն XII հարկ	գ. Պարտադիր	1814400	90720
15	Պարտադիր թիվ 2 մրցույթի խաղաքար	գ. Պարտադիր	1134000	56700
16	Լճափի թիվ 1 մրցույթ	գ. Լճափ	4536000	226800
17	Լճափի թիվ 2 մրցույթի խաղաքար	գ. Լճափ	1768000	88400
18	Օնկապարտի թիվ 2 մրցույթի խաղաքար	գ. Օնկապարտ	1663200	83160
19	Ստանդարտի թիվ 1 մրցույթի խաղաքար	գ. Ստանդարտ	4284000	214200
20	Պարտադիր թիվ 1 մրցույթի խաղաքար	գ. Պարտադիր	1512000	75600

Անոթի կազմակերպիչ է դասակարգվում Վաճառողների միջոցով հունիսի 30-ը, ժամը 16:00-ին անոթային հանձնաժողովի կողմից:

1. Անոթի մասնակցության կարգը:
2. Անոթի մասնակցության վճարի անոթային:

Մասնակցության հարցերի համար զանգահարել 0264-272-20 հեռախոսահամարով:

Անոթային հանձնաժողովի
Պետական կազմակերպության կողմից
Վ. ԳԵՂՈՒՅԱՆ

ՀՀ կենտրոնական բանկը 15.06.2006 թ. ժ.9.00-ին սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հավաքական փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառի հետեւյալ գները.

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հավաքական փոխարժեք	Գնում	Վաճառ
USD	1	ԱՄՆ դոլար	418.03	413.80	422.20
EUR	1	ԵՎՐՈ	525.17	522.00	528.30
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	15.43	14.50	16.40